

IRKA
A Kárpátaljai Magyar Pedagógusszövetség gyermeklapja
XXIII. évfolyam, 2016/1. szám

Főszerkesztő: Espán Margaréta. Szerkesztő: Gabóda Éva
Grafika: Kulin Ágnes. Tördelőszerkesztő: Fábian Zoltán
Szerkesztőbizottság: Orosz Ildikó (elnök), Kulin Ágnes, Espán Margaréta
Lapengedély száma: 3T N° 63.

Nyomtatás: Melynik Mikola magánvállalkozó; 88000 Ungvár, Oszipenko u. 35.
Rend. sz: 1212 Pédányszám: 5000.
Megjelent a

BETHLEN GÁBOR

támogatásával.

Levelezési cím: c/o KMPSZ, 90202 Beregszász, Olga Kobiljanszka u. 17.
FORGALOMBA KERÜL A KMPSZ TERJESZTÉSÉBEN

IPKA

Дитячий журнал Закарпатського угорськомовного педагогічного товариства.
XXIII рік видання, 2016/1

Головний редактор: Ешпан Маргарита. Редактор: Габовда Єва

Графіка: Кулин Агнеш. Верстка: Фабіан Золтан

Комісія по редакції: Орос Ільдико (голова), Кулин Агнеш, Ешпан Маргарита
Реєстраційне свідоцтво: 3Т N° 63.

Виготовлено: ФОП Мельник Микола Васильович. 88000 Ужгород, вул. Осипенка, 35.
Зам.: 1212 Тираж: 5000.

Поштова адреса Ешпан Маргарита, Берегово, вул. Ольга Кобиланської, 17.

Розповсюджується Закарпатським
угорськомовним педагогічним товариством

IRKA 2016
1

Kedves Olvasóink!

Hatalmas, *irkás* öleléssel köszöntünk benneteket az új esztendőben is!

Az *Irka* 2016. évi első lapszámát „tavaszhangulatúra” terveztük.

Az évszakhoz kötődő legnagyobb ünnepünk a **húsvét**, Krisztus feltámadásának ünnepe. Ez mozgó ünnepeink sorába tartozik, amelynek időpontja március 22. és április 25. között bármelyik vasárnapra eshet. A húsvétot ugyanis a napéjegyenlőséget követő holdtölte utáni vasárnap tartjuk. Az ünnepet 40 napos felkészülési idő, a nagyböjt előzi meg, mely során az egyházi szokásokhoz hű emberek nem esznek húst és zsíros ételeket, nem tartanak hangos mulatságokat, bálakat, esküvőket.

Pünkösdkor a Szentléleknek Krisztus tanítványaira, az apostolokra történő kiadását ünnepli az egyház. Szintén mozgó ünnep, amely mindig a húsvétot követő 50. napon, hétfőn van, de az előt-

te levő vasárnapot is megünnepeljük. Neve a görög pentekosztész (=ötvenedik) szóból ered.

A nagy ünnepek mellett számos jeles napot tartunk számon tavasszal. Március 15. – az 1848–49-es szabadságharc emléknappja, nemzeti ünnepünk. Március 18., 19. és 21. **Sándor, József és Benedek** napja, akik a néphiedelem szerint „zsákban hozzák a meleget”.

Április 24. **Szent György**, a lovagok, katonák, fegyverkovácsok, vándorlegények védőszentjének napja. A hagyomány szerint ezen a napon hajtják ki először a jószágot a legelőre. Másnap, **Szent Márk** napján szentelik meg a katolikus egyházban a már kikelt búzát és a határt.

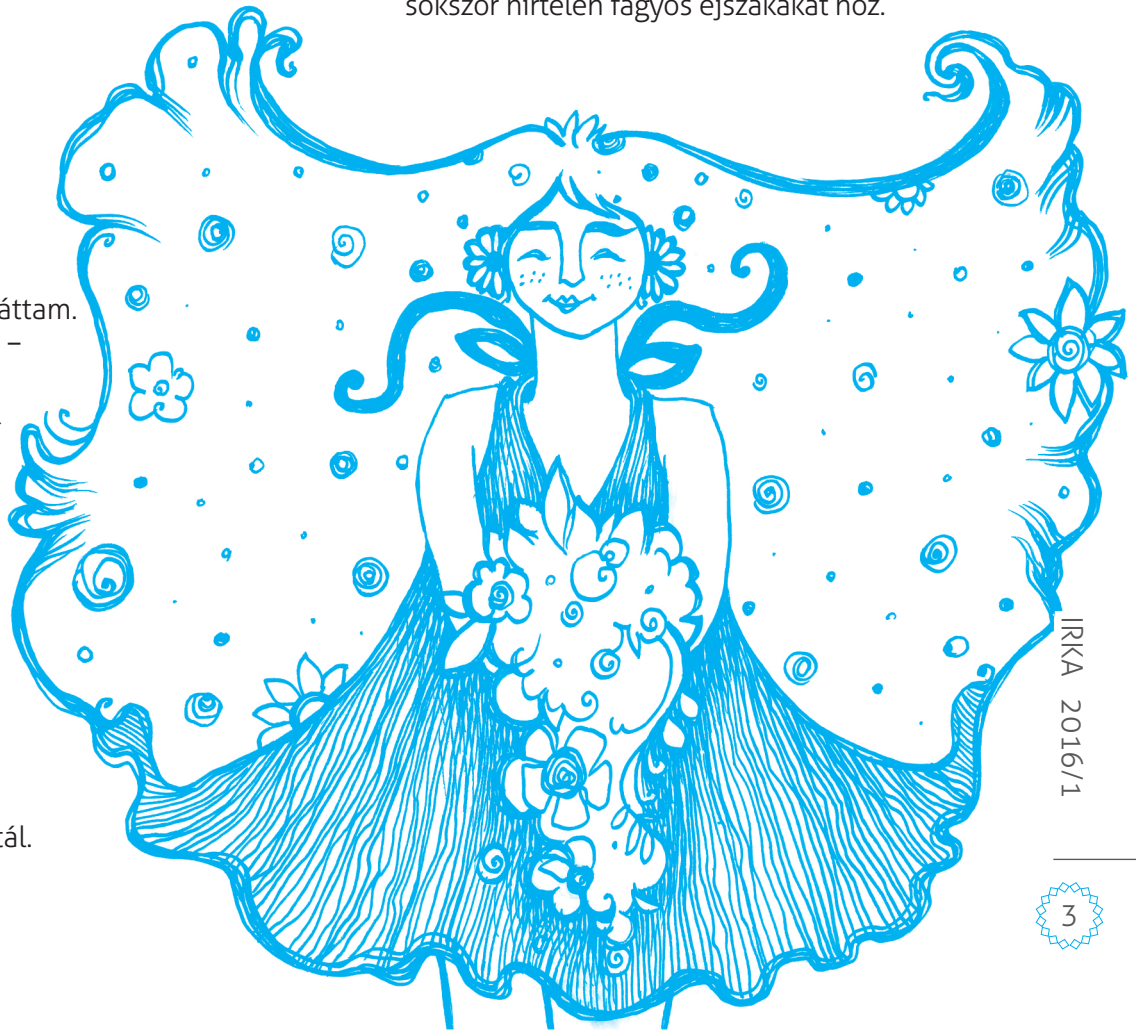
A magyar falvakban ma is él a **májusfaállítás** szokása május 1-jére virradó éjszakán. A hagyomány szerint azonban a komoly udvarlóktól egyszerű, színes szalagokkal díszített fát kaptak a lányok (a pezsgő, a csokoládé, a lufi új keletű szokás), mellé pedig (habár ez nem jellemző minden településre) éjjelizenét. Ha a lány örült a meglepetésnek, vagyis fogadta az éjjelizenét, ablakában meggyújtott egy szál gyertyát.

Pongrác, Szervác és Bonifác keresztény vértanúk (rájuk május 12., 13., 14-én emlékezünk), akiket fagyosszentekként emlegetünk. Az említett napokon gyakori a fagy, amit a fiatal növényzet mindig megszenved. Ezért kap nagy figyelmet e három nap. Május 25. **Orbán**, a szőlősgazdák, kádárok, kocsmárosok védőszentjének napja, és sajnos sokszor hirtelen fagyos éjszakákat hoz.

Osvát Erzsébet

Hóvirágos zöld szoknyában

Sarkig érő
aranyhajjal,
kék kökörccsin
koszorúval,
hóvirágos
zöld szoknyában
érkezett meg
hajnaltájban.
Elámultam
és megálltam.
Ily gyönyörűt sose láttam.
– Szólj, hát ki vagy? –
kérleltem én.
– Hogyan toppantál
így elém?
Megszólt
a szépek szépe:
– Nap bújtatott
köpenyébe,
fűre szellő
szárnyára vett,
cinke dalolt
fejem felett.
Vidd el a hírt,
nem titok már.
A tavasszal találkoztál.

A BOLHABŰR CIPŐ

Székely népmese

Volt egyszer, hol nem volt, hetedhét országon is túl, még az üveghegyeken is túl, ahol a kis kurta farkú malac túr, volt egyszer egy király. S ennek a királynak volt egy gyönyörűséges szép leánya. Hát ez a leány kényelmeskedett egy reggel az ágyban, nem volt még felkelve, s egy bolha odaugrott a kezire. Hű, hamar ő is utánakap, s megcsapja a bolhát, s megfogja.

– Na, ez aztán – azt mondja – egy fürge állat, mégis meg tudtam fogni.

De gondolta magában: nem öli meg, hanem elhelyezi ő jó helyre ezt a kis állatot. Belé is tette a zsírosbádogba. Hát az a bolha ott jól élt, jó konyhára került. Mind nőtt, nőtt, hát már vagy három hónap elteltivel akkorára nőtt a bolha, hogy mikor meglátta a kisasszony, akkorát kacagott, mert nem fért már a nagy zsírosbádogban: a zsírt már mind kiette, elemésztette.

Elmegyen hamar a tímárhoz s odahívja, hogy menjen el hozzá, mert valamit akarna mutatni is, meg kérdezni is tőle. Megyen a tímár. Kifedi azt a nagy bádogot, s mutatja:

– Na kérem, tessék megnézni ezt az állatot.

– Mi az Isten csodája, sose láttam ilyet!

– Ez bizony egy kis bolha. S megnőtt, lássa, mekkorára.

– Hajjaj, az igaz!

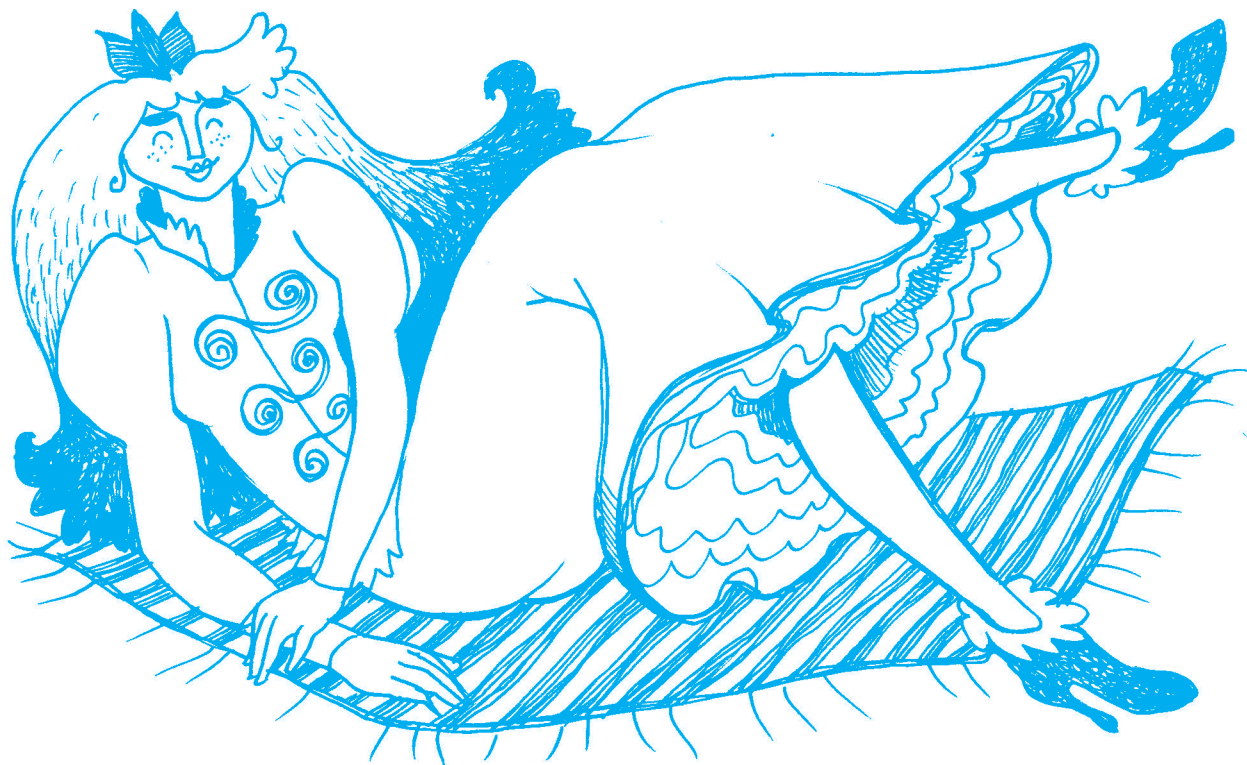
– Na, én csak azért hívtam ide: nem tudna ebből a bőrből, ha megnyúzzuk, csinálni nekem egy pár cipőt? Aztán, tudom, istenem, senkinek sem lesz bolhabűr cipője, csak nekem.

– Dehogynem – azt mondja a tímár. – Nagyon szépen kikészítem, aztán egy suszter majd megcsinálja cipőnek.

Hamar a bolhát agyoncsapta, lenyúzta a bőrit, s elvitte, kikészítette. Addig a királykisasszony meg-egyezett a suszterrel. Csináltak belőle neki egy gyönyörűséges szép cipőt. Ha-haj, az aztán igazán szép cipő volt! Ekkor aztán azt mondja az apja a királykisasszonynak:

– Már elég nagy vagy, édes leányom, férjhez kellene menjél. Kihirdetem az országunkban, hogy aki számít a kezedre, jöjjön, s kérjen meg.

– Hát, édesapám, mást hirdessen, egész mást. Éppen azt, aki kitalálja, hogy miféle bőrből van a cipőm, én ahhoz megyek feleségül.

Na aztán, uramisten, kerültek aztán kérők: jöttek-mentek hercegek, grófok, királyok, még válogatott cigánylegények is, de biza senki ki nem találta. Volt közülük egy szép, gyönyörű grófi fiú. Az annyi mindent találgatott, az annyi mindent beszélt összevissza, de nem találta ki. De a királykisasszony meg is szerette ezt: olyan sokáig beszéltek együtt, biztatta a királyleány: de még csak próbálja, de még csak találja. Már mindenki el volt menve, már a kaput is bezárták, már azt hitték, hogy idegen több már nincs benn a palotában.

Hát a kapu bezáródott, kiment volna a grófi fiú, de már bé volt zárva a kapu. Gondolkozott, hogy már ott aluszik: elbújik, elrejti magát valahova. Holnap aztán megint találgatják a cipőt, s ő is béáll a sorba. Hát, gondolta magában, nem is az lesz a jó. Belopózik a kisasszony szobájába. Sikerkült is belopózni, elbújt hamar egy szekrénybe. Na már a királykisasszony nem is sejtette világért sem. Lefeküdt, s mikor vetette le a cipőit, akkor aztán mondja a szobaleányának:

– Na ez aztán egy cipő! Ezt ugyan senki ki nem találja, hogy bolhabőrűl van. Jöhetnek számtalanszor, jöhetnek a világ minden tájáról, senki nem találja ki.

Elaludt a királykisasszony, aztán szépen csak kilopódzott a grófi fiú a szekrényből. Aztán másnap reggel jöttek már, sorakoztak a többiek, minden hercegek, minden királyfiak, hogy találják ki a cipőt. Ő is ügyesen beállott a sorba. Mikor reáke-rült a sor, elkezd hangosan mondani:

– Én bizony tudom, hogy miből van a királykisasszony cipője. Az bizony nem másbul, tisztán bolhabőrűl!

Akkor aztán még tapsot vert reá a királykisasszony.

– Az, az, az, igaz!

Mert hát tetszett neki is a grófi fiú. Aztán akkor már papot hívtak, megesküdték, nagy lakodalmat csaptak. Éltek nagy boldogan, még most is élnek, ha meg nem haltak.

tímár – bőrt kikészítő, illetve egyszerűbb láb-
beliket varró mesterember

Lévay Erzsébet

Mászóka

Rács itt és rács ott –
ne gondold, hogy börtön,
az időmet én itt
jókedvemből töltöm!

Rács itt és rács ott –
aki akar, mászhat,
én mindennap edzek
cirkuszi tornásznak!

Nemes Nagy Ágnes

Ágon ugrált a veréb

Ágon ugrált a veréb,
megrándult a lába,
üggyel-bajjal lejutott
a fekete sárba.
Most sír a veréb,
igen fáj a lába,
nem jár az idén már
verébiskolába.

Szabó Lőrinc

Tavasztündér

Varázspálcám suhogása
felkelti a vidéket.
A télvégi utazásra
barátaim kísérek.

Varázsigém hatalmával
elaltatom a telet.
Az ágakra rásuhintva
ébresztem a rügyeket.

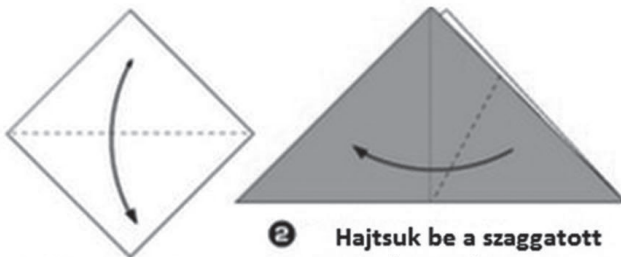
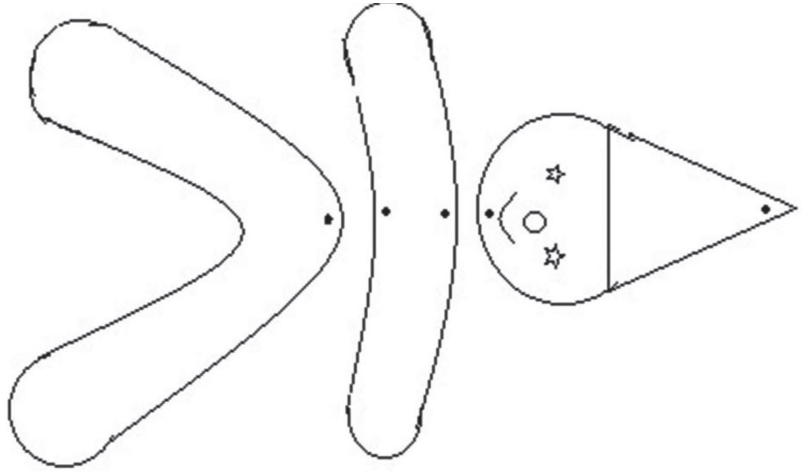
Virág nyílik, ahol járok,
ágak végén tipegek.
Tündérszárnyam nyomában már
ott virít a kikelet.

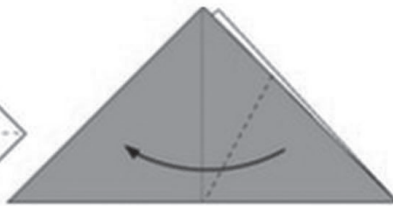
BOHÓC SZOBADÍSZ

Hozzávalók: színes karton, olló, ragasztó, cérna.

A munka menete: A sablon alapján kivágjuk a testrészeket (fejet, karokat, lábakat), az arcra szemeket, orrot és szájat festünk vagy ragasztunk, majd a sapkát is felragasztjuk az alapra. A kijelölt pontoknál tűvel és cérnával odaerősítjük a testrészeket egymáshoz úgy, hogy egy kevés cérna szabadon maradjon, így a bohócunk légies lesz, és „úszni” fog a levegőben. Szép szobadísz vagy farsangi dekoráció lehet.

1 Hajtsuk félbe

2 Hajtsuk be a szaggatott vonal mentén

3 Hajtsuk rá a másik oldalt

4 A végét hajtsuk hátra

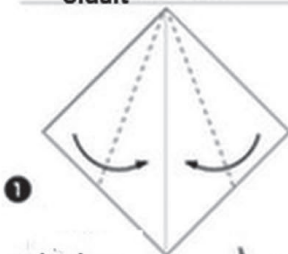

5 Kész a tulipán feje

ORIGAMI-TULIPÁN

Újra itt a tavasz! Az elsők között nyíló virágok egyike a tulipán. Te is készíthetsz papírból színes tulipánokat!

Szükséged lesz színes papírra, ollóra, ragasztóra. Az útmutató alapján hajtogasd meg előbb a piros (2–5. lépés a felső sorban), majd a zöld (2–3. lépés az alsó sorban) négyzetet, végül illeszd össze őket! Jó szórakozást!

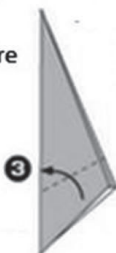

1 Hajtsuk az oldalakat a felezőre

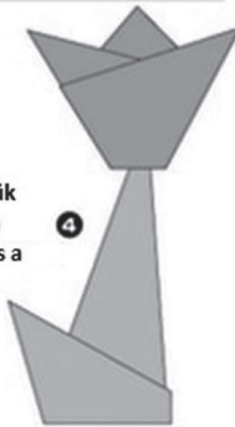

2 Hajtsuk ezt is félbe

Hajtsuk be a jelölés mentén

Illesszük össze a fejet és a szárat

4

Böszörményi Ilona

Tavaszi köszöntő

Lehullt a jégbilincs,
Selymet bont a barka.
Tág, tavaszi széllel
Beszélget egy szarka.

Csengettyűs hóvirág
Levélházikóból
Legényes tavasznak
Csilingelve bókol.

Violakék selyem
Az ég takarója,
Zöld rét felett lassan
Körözget egy gólya.

Ezüst tükrű a tó.
Döngicsél a dongó.
Köszöntlek, friss tavasz,
Rügyet, bimbót bontó!

Weöres Sándor

Tavaszköszöntő

Sándor napján
megszakad a tél,
József napján
eltűnik a szél.

Zsákban Benedek
hoz majd meleget,
nincs több fázás,
boldog, aki él.

Már közhírré
szétdoboltatik,
minden kislány
férjhez adatik.

Szőkék legelébb,
aztán feketék,
végül barnák
és a maradék.

Weinrauch Katalin

Neves napok

Március 10.

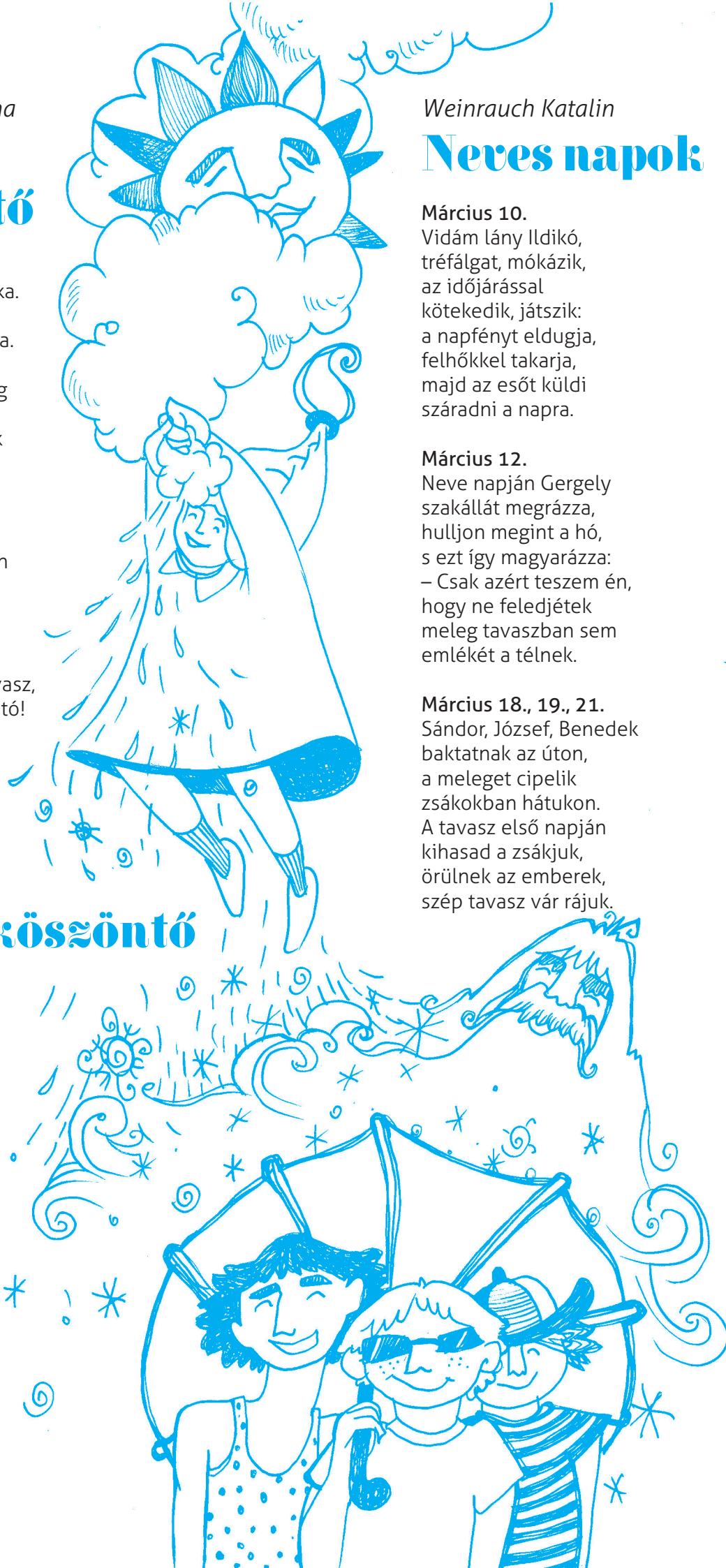
Vidám lány Ildikó,
tréfálgat, mókázik,
az időjárással
kötekedik, játszik:
a napfényt eldugja,
felhőkkel takarja,
majd az esőt küldi
száradni a napra.

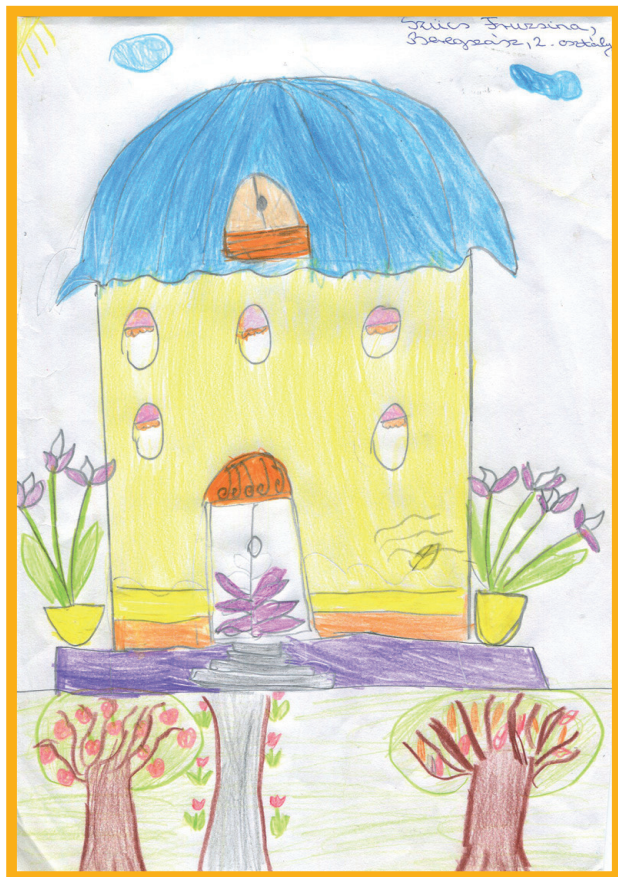
Március 12.

Neve napján Gergely
szakállát megrázza,
hulljon megint a hó,
s ezt így magyarázza:
– Csak azért teszem én,
hogy ne feledjétek
meleg tavaszban sem
emlékét a télnek.

Március 18., 19., 21.

Sándor, József, Benedek
baktatnak az úton,
a meleget cipelik
zsákokban hátukon.
A tavasz első napján
kivasad a zsákjuk,
örülnek az emberek,
szép tavasz vár rájuk.

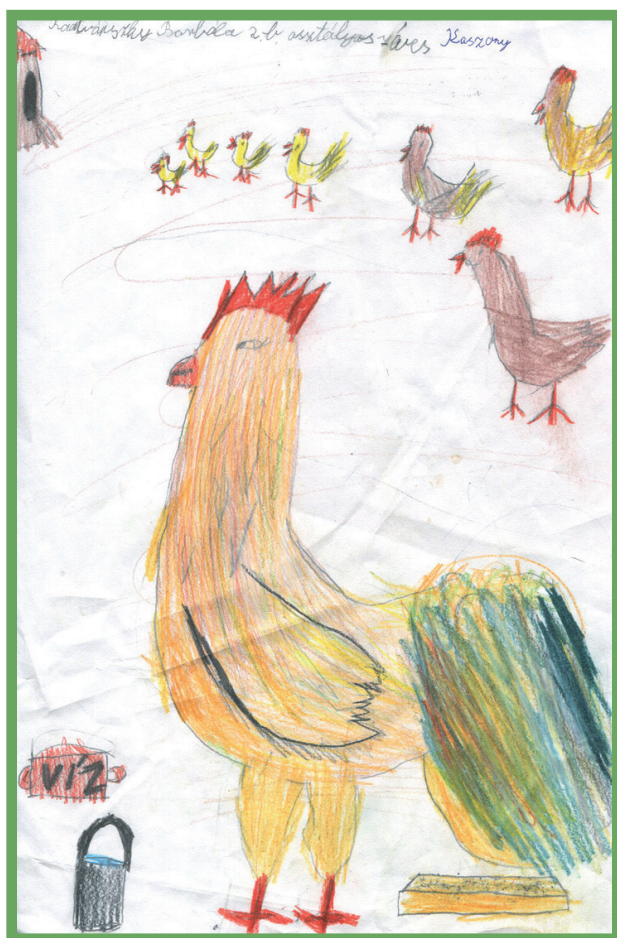
Szűcs Fruzsina, 2. osztály, Beregszász

Simon Karolina, 5. osztály, Tiszacsoma

Forgács Viktória, 5. osztály, Macsóla

Radvánszky Borbála, 2. osztály, Mezőkaszony

SZIVÁRVÁNYHÍD

Szükséges eszközök: ételfesték, víz, papír törülköző, 3 egyforma pohár.

A kísérlet menete: Vegyünk 3 egyforma poharat, kettőbe töltünk vizet, amit színezzünk is meg. A poharakat állítsuk sorba úgy, hogy az üres legyen középen. Papír törülközőt tekerjünk fel, majd tegyük az egyik végét a vizes, a másik végét az üres pohárba, ugyanígy járjunk el egy másik törülközővel.

Csodálatos módon a színes víz „elindul” a törülközőn az üres pohár felé. Közben a színkeverést is megtanulhatjuk. A vándorlás addig tart, míg mindhárom pohárban egyforma mennyiségű víz nem lesz.

ERŐSEBB A LEVEGŐ A TŰZNÉL?

Figyelem! Csak felnőtt felügyelete mellett, a leírtak teljes betartásával kezdj neki a kísérletnek!

Szükséges eszközök: 2 db főzőpohár, gyertya, kisebb méretű széndarabok.

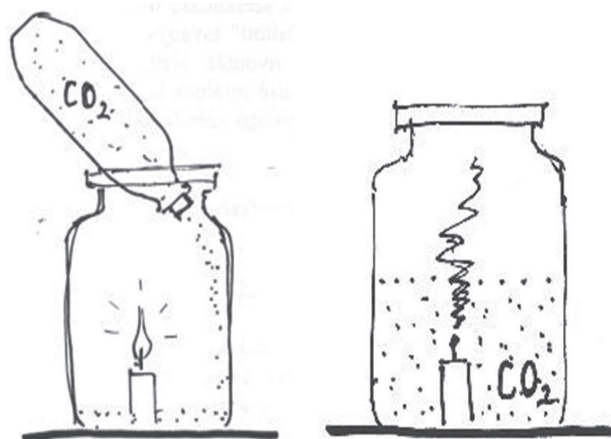

A kísérlet menete: Állítsatok egy égő gyertyát egy, a gyertyánál körülbelül kétszer magasabb főzőpohárba. Egy másik főzőpohárba tegyetek néhány darab forró, de nem izzó széndarabot, majd tartsátok a szénrel teli poharat a gyertyás fölé, és kezdjétek el úgy megdönteni, mintha bele akarná-

tok tölteni a szenet. És lássatok csodát, a láng először csak pislákolni kezd, majd teljesen kialszik.

Magyarázat: A kísérlet lényege egyszerű: a széndarabokat tartalmazó pohárban a levegőnél nehezebb szén-dioxid-gáz keletkezik a szén párolgása által, ami leül a főzőpohár aljára, és kiszorítja a gyertyaláng égéséhez nélkülözhetetlen oxigént, ezért a tűz kialszik.

Gabóda Béla

Az előző lapszámban közölt *Folyadék a szívószálban* c. feladat megfejtése:

A szívószál alsó, nyitott végénél a légnyomás fölfelé nyomja a folyadékot. Ezzel egyensúlyban van a bezárt levegő és a benne lévő folyadék nyomása. Amikor óvatosan levegőt engedünk be a szívószál felső végén, a folyadék kezd kifolyni. A felső vég lezárása után még egy kevés folyadék kifolyik, ezáltal a csőben lévő levegő kitágul, és nyomása lecsökken. Minden esetben pontosan annyi folyadék folyik ki, hogy a bezárt levegő és a benne lévő folyadék nyomása egyenlő legyen a légnyomással.

A helyes megfejtésért Barta Zsolt (Salánk) részesül jutalomban. Gratulálunk a kis tudósoknak!

MAGYARSÁGMORZSÁK

A IX–XI. századi magyar íj kulturális örökségünk része.

Magyar íjnak csak és kizárólag olyan íj nevezhető, amely vagy egy konkrét IX–XI. századi magyar íjmaradvány alapján készül, vagy amelyet a IX–XI. századi magyar íjmaradványok elemzése során megállapított és meghatározott paraméterek (alak, arány, méret) szerint készítenek el. A magyar íj néhány jellemzője:

- az íjlemezek szarvasagancsból készülhetnek;
- a markolat szöge nem több, mint 180°;
- az íj burkolására, védelmére csak természetes anyag használható (pl. nyírfakéreg, bőr);
- az íj idege természetes anyagból (in, bőr, bél stb.) vagy azok kombinációjából készül.

A magyar íj szimbólum. Volt idő, amikor ezt a fegyvert mindenki másnál jobban, eredményesebben használták a magyarok akár vadászaton, akár harcban.

Tokaj a világon egyedülálló mikroklímával rendelkezik, ami kimondottan kedvez az aszúképződésnek. Az aszúképződés, más néven nemesrothadás a *Botrytis cinerea* nevű gomba fertőzésének köszönhető. A *Botrytis cinerea* az érett szőlőn elszaporodva egy egészen különleges túlélési folyamatot indít be. A szőlőszem, elvesztve víztartalmának jelentős részét, magas cukorkoncentrációt (55–60%) ér el.

A IX–XI. századi magyar íj és a Tokaji aszú egyaránt hungarikum, vagyis a magyarság elismert, megőrzendő és egyedülálló értéke.

Hungarikum.hu

„MESÉS” SZAVAK

A magyar népmesékben, regényekben sok olyan régies kifejezéssel találkozhatasz, amelyet ma már legfeljebb az idősek használnak. Ezek sokszor hétköznapi mesterségeket, használati tárgyakat, eszközöket rejtenek. Hasonló kifejezésekből mutatunk most néhányat.

A **bodnár**ok – más kifejezéssel kádárok vagy pintérek – fából készített használati tárgyakat, főként az úgynevezett „faedényeket” előállító mesterekből voltak. A bodnár készítettek többek között vödöröket, köpülőket (fából készült edény, amelyet tejföl készítésére használtak), hordókat, kádakat és vékát (régij fajta tárolóedény). Az első permetező kannákat is fából munkálták ki.

A **fazekasság** égetett agyagból használati tárgyak, elsősorban edények előállításával foglalkozó ősi mesterség. A fazekas (gerencsér, gölöncsér) mester keze alól kikerülő tálak, korsók, fazekak stb. agyagból készülnek, ami a szárítást követő égetés során szilárd, időtálló anyaggá válik. Ebben az állapotában a cserép a folyadékot átengedi magán, ezért az edényeket legtöbb esetben mázzal vonják be. Az így kapott szilárd bevonat lehetővé teszi, hogy az edényben folyadékot is tárolni lehessen.

Pósa Lajos

Mese a cipős, csizmás nyulakról

Hajdanában egy nyúlnak
Mi jutott eszébe?
Összehívta a nyulakat
Nyulak szigetére:

– Tisztelt nyúlnemzetség!
Én amondó vagyok:
Hegyezzétek fületeket,
Kicsinyek és nagyok!

Ez a mi életünk
Bizony nagyon dib-dáb...
Fú a szél, brr! Itt a tél, brr!
Mért járunk mezítláb?

Úgy fázik, úgy reszket
Sovány lábam szára!
Szükségünk van, nyúlnemzetség,
Egy csizmadiára.

– Éljen! Éljen! Éljen!
Zúgnak, kiabálnak.
Tapsifülest meg is tették
Nyúlcsizmadiának.

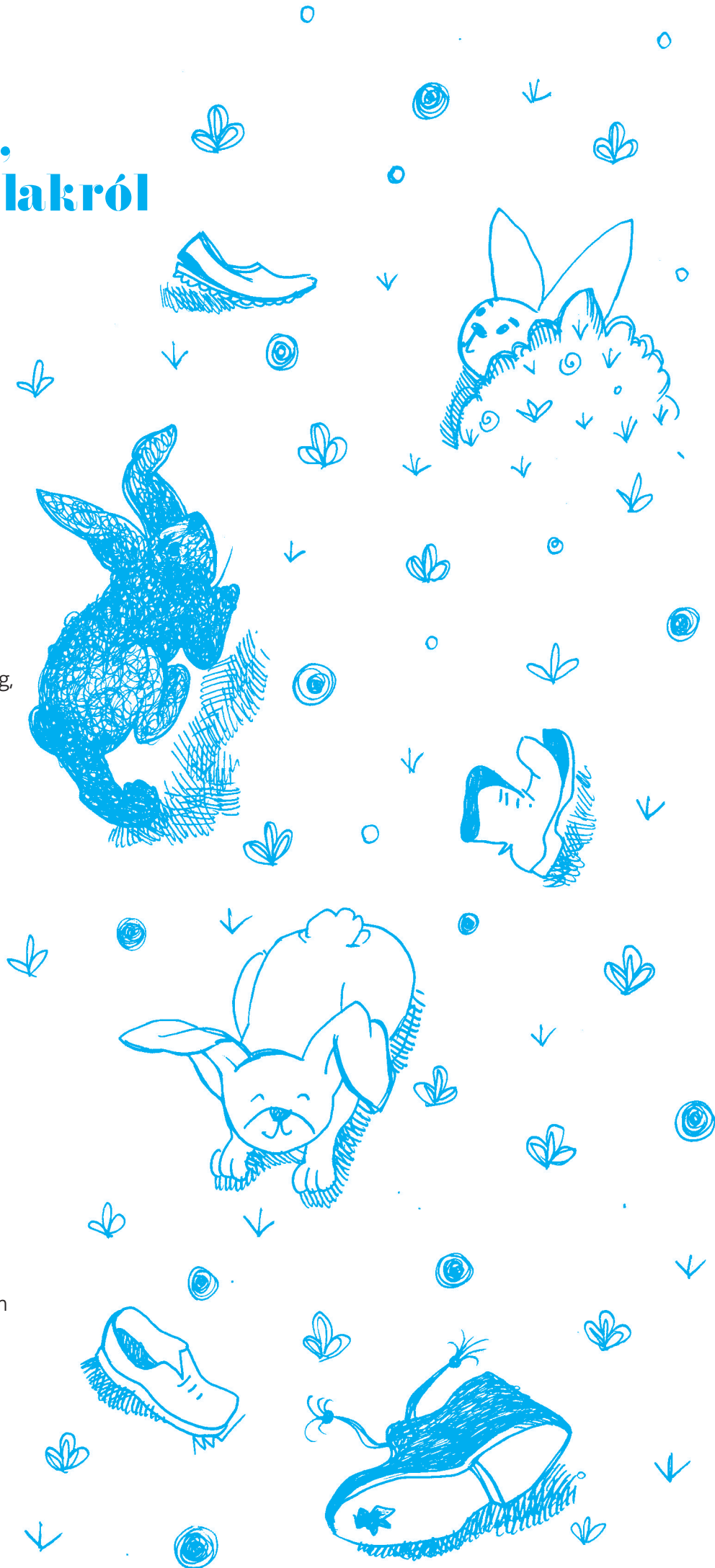
Körül is fogták a
Csizmadiamestert:
Ki cipellőt, ki meg csizmát,
Nosza, rögtön rendelt.

Nem is fázott aztán
A nyulaknak lába:
Ki cipőbe, ki csizmába
Járt az iskolába.

Egyszer csak mi történt?
Puskás vadászt láttak!
Uccu bezzeg, vesd el magad!
Neki a pusztának!

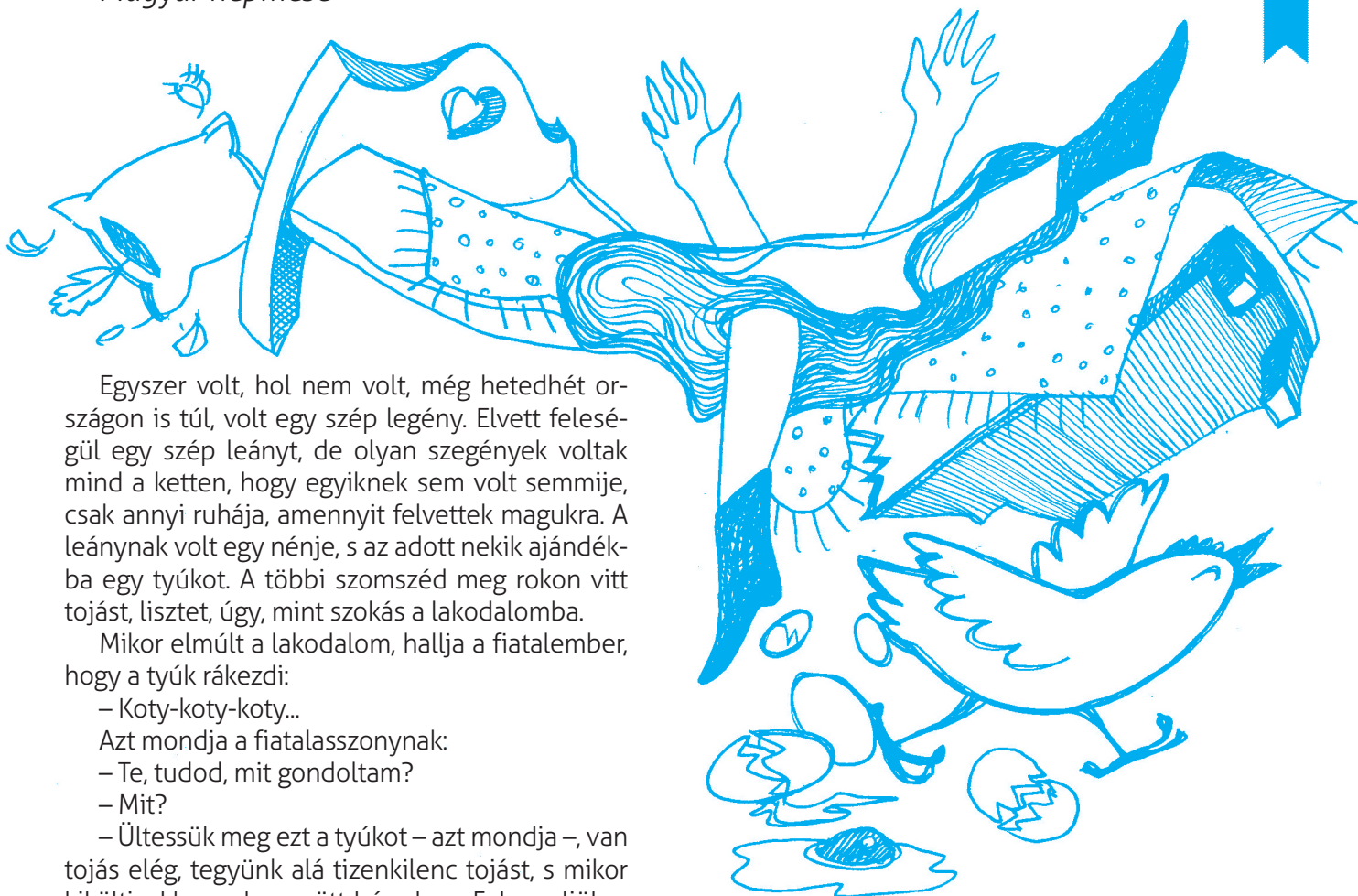
Nehéz volt a cipő,
Nehéz volt a csizma:
Hányjuk le mind, mert különben
Az agár elcsíp ma! –

Mind el is dobálta,
Ki jobbra, ki balra...
Egyet én is megtaláltam,
Lyukas volt a talpa!

A FIATAL PÁR ÉS A KOTLÓS

Magyar népmese

Egyszer volt, hol nem volt, még hetedhét országon is túl, volt egy szép legény. Elvett feleségül egy szép leányt, de olyan szegények voltak mind a ketten, hogy egyiknek sem volt semmije, csak annyi ruhája, amennyit felvettek magukra. A leánynak volt egy nénje, s az adott nekik ajándékba egy tyúkot. A többi szomszéd meg rokon vitt tojást, lisztet, úgy, mint szokás a lakodalomba.

Mikor elmúlt a lakodalom, hallja a fiatalember, hogy a tyúk rákezdi:

– Koty-koty-koty...

Azt mondja a fiatalasszonynak:

– Te, tudod, mit gondoltam?

– Mit?

– Ültessük meg ezt a tyúkot – azt mondja –, van tojás elég, tegyük alá tizenkilenc tojást, s mikor kikölti, akkor vele együtt húsz lesz. Felneveljük, s mikor nagyok lesznek, akkor eladjuk a húsz tyúkot, s az árán veszünk egy malacot. Azt is felneveljük, s az malacozik kilencet. A tíz disznót eladjuk, s akkor tudunk venni egy lovat, egy hámot s egy szekeret. Ülünk fel ketten, s megyünk kereskedni. Beleegyezel?

– Bele.

Kerítettek egy kosarat, s tettek belé egy kicsi gizgast, raktak belé tizenkilenc tojást, s a tyúkot ügyesen rátették, s betették az ágy alá. Leültek az ágyra, s kezdtek ott beszélgetni s örvendezni, hogy hát mi lesz, s hogy lesz. Elővesz az ember papírt, ceruzát, s kezdi számolni, hogy egy lovat annyival s annyival lehet venni, egy hámot annyival s egy szekeret annyival; tíz disznót annyival lehet eladni. De hát nem futott a számadás. Azt mondja az asszonynak:

– Te asszony, baj van!

– Miféle?

– Hát – azt mondja –, szekeret s hámot tudunk venni, de lóra csak egy gyengére futja, mert nicsak, mennyi pénzt kapunk a disznókért.

Azt mondja az asszony:

– Hát ez nem baj, majd megerősül.

– Hát megerősülni megerősül, ha jól adunk enni, de eleinte csak ott tudunk felülni a szekérre, ahol egyenes lesz az út, ahol hegyre kell menni, ott le kell szálljunk, mert a ló nem tud kimenni, ha gyenge lesz.

Azt mondja az asszony az embernek:

– Te leszállsz, de én nem!

Azt mondja az ember:

– Dehogynem, leszállsz te is!

– Én nem szállok le!

– Leszállsz!

– Nem szállok le!

Úgy összevesztek, hogy az ember kijött a béketűréséből, felugrott, s azt kérdi az asszonytól:

– Leszállsz, vagy nem szállsz le?

– Nem szállok le!

Akkor az ember mérgében megfogta az asszonyt, s akkorát lökött rajta, hogy – zsupsz! – nekidőlt az ágnak. Széttörött az ágy, s széttörték a tojások is mind egy szálíg, a kotlós meg menekült, ahogy tudott.

Kárvallották a kotlót s a tojásokat, s élnek máig is, ahogy tudnak, ha meg nem haltak.

Molnár Judit

Évszakok

Itt a tavasz, eljött végre.
Kék ragyogást hint az ég.
Új kezdetet ad a létnek,
Virágot a fának, rétnek.

Megjön a nyár napsugárral,
Tengervízzel, homokvárral,
Hegyről futó kis patakkal,
Zöld fenyőkkel, madarakkal.

Ősz érkezik, letelepszik.
Kényelmesen földre fekszik.
Befesti a leveleket,
Szél repítget egyet-egyet.

Tél hozza a havat-jeget.
Ablakunkon beinteget.
Hófehéren havat hordoz,
A házakba ünnepet hoz.

Kiss Lehel

Ha két fiú találkozik

Megy, fut a réten a Péter,
Fut, megy a pékhez a Pál.
Fogy, fogy az út meg a méter,
S a két fiú összetalálkozik,
Jól megnézik egymást,
S ha már összetalálkoztak,
S ilyen jól megnézték egymást,
Bukfencet vet erre Péter,
Bukfencet vet arra Pál.
Mi lesz a kisült kenyérrel,
Senki meg nem mondja már...

Szalai Borbála

Indulhat a vonatunk

Rajzoltam egy vonatot,
a vonatra ablakot,
ablakba egy nagypapát,
ölebe egy unokát.

Én vagyok az unoka,
nagyapám a nagyapa,
az ablakban mi vagyunk,
indulhat a vonatunk.

Jankovics Mária (1962. május 24.–2007. október 3.), az *Irka* korábbi grafikusának rajza

A HAL ÉS A VÉNEMBER

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy vénember. Ez a vénember olyan szegény volt, hogy a cipő, amit viselt, tele volt foltokkal és lyukakkal, a ruhája pedig olyan bűdös volt, hogy az emberek, akik mellett elhaladt, azonnal elájultak a szagtól, ezért kitagadták, és ki is tiltották a faluból. Az öreg így elindult világgá.

Ahogy ment, mendegélt, egy gyönyörűséges vízeséshez ért, ami tele volt hallal. Mivel az öreg éhezett, mert napok óta nem evett egy falatot sem, úgy gondolta, kifog a vízből egy halat, és majd azt eszi meg. Belemászott a vízbe és el is kapott egyet. Amikor már éppen megrakta a tüzet és nyársra akarta húzni a zsákmányát, az megszólalt. A vénember azt hitte, rablók támadták meg, menten a vízbe ugrott. A hal újból megszólalt:

– Vigyázz, vénember, ne ugorj a víz azon részébe, mert megbetegszel.

A vénember hallotta, amit a hal mondott, meg is nyugodott, aztán észbe kapott, hogy a halak nem is tudnak beszélni! Fogott egy botot, és azzal kezdte el bökdöszni. Erre a hal megint megszólalt:

– Ne bökdöszél, jó ember, inkább dobj vissza a vízbe, és mondd nekem valamit!

– Na, persze! Neked nem is kellene beszélned, még az is lehet, hogy csak az éhségtől képzelődöm, vagy esetleg álmodom!

– Hallgass rám, öreg! Én nem egyszerű hal vagyok! Én magam vagyok a király!

– Persze, persze, méghogy király...

– Hidd el, amit monddok! Dobj vissza a vízbe, és meglátod, jó életed lesz ebben a világban!

Az öreg gondolkozott, és azt mondta magában:

– Nosza, talán mégis igazat mond a hal. Ha mégsem, akkor elvesz a vacsorám.

Azzal fogta és visszaeresztette a vízbe.

A hal még visszaszólt, és arra kérte az öreget, induljon tovább, találkozni fog egy emberrel, aki majd útbaigazítja.

Az öreg így is tett. Ahogy ment, mendegélt, egy sűrű erdőhöz ért. Az erdőben pedig egy kuckóhoz, ami előtt egy ember éppen a fát vágta. Szállást kért tőle az öreg, de az visszautasította. Tovább bandukolt az erdőben, talált egy másik kunyhót, de az sokkal rozogább volt az előzőnél. Itt is szállást kért, de a házigazda elzavarta. Az öreg nem is bánta, hiszen az az ember is nagyon szegény volt, nem hiányzott neki még egy éhes száj a házába. Továbbindult, de már kezdett sűrűvé válni. Annyira éhes volt, hogy azon gondolkodott, mégis meg kellett volna sütni azt a halat, legalább lenne tele a gyomra, ha már fedél nincs a feje felett. Ahogy így, gondolkodva ment a sötét, sűrű erdőben, valaki megszólította.

– Hová mégy, te öreg, éjnek évajdán?

– Megyek, fiam, meghalok.

– Minek halnál meg, öreg?

– Se házam, se étel. Napok óta nem ettem.

– Gyere, öreg, én befogadlak, adok neked vacsorát is.

Megörült az öreg, azonnal az emberrel ment. Hát uramfia, látja, hogy egy rozoga, feketére festett kunyhóba hívja őt, rosszabb volt ez, mint az előző kettő, de nem utasította vissza a meghívást, mert már elfogadta. Ahogy belépnek a szűk ajtón, látja, hogy az asztal

telis-tele van mindenféle jóval. Volt ott hús, zöldség, gyümölcs, minden, ami szem-szájnak ingere.

– Hallod-e, te öreg? Ez a kunyhó nem volt mindig ilyen, de nem ám! Én magam vertem szét és festettem feketére, hogy távol tartsam a rablókat. Az én királyomat megátkozta egy boszorkány, amiért nem vette feleségül, azóta itt őrzöm az ő kincseit, de meg sem tudom menteni, mert engem is megátkozott, nem mehetek a házamtól messzebb, mint száz méter, különben meghalok. A drága királyom pedig itt van a vízesésnél, nem is messze, hallá változott.

– De hiszen én találkoztam vele!

– Akkor téged küldött, hogy útba igazítsalak?

– Engem bizony!

– Jaj, te öreg! Hiszen te gyenge vagy és vén is! Hogyan tudnád legyőzni a boszorkányt?

– Attól, hogy öreg vagyok, az eszem még a helyén van! – kiáltott fel az öreg.

– Akkor együnk, szükséged van rá, reggel pedig útnak indítalak.

Így is tettek. Miután jóllaktak, mindketten nyugodtan aludták át az éjszakát.

Ahogy a nap felkelt, az öreg is felébredt. Az ember egy mágnest nyomott a markába és azt mondta, erre még a boszorkánynál szükség lesz. Egy darab kenyeret is adott neki az útra, hátha megéhezik.

Ment, mendegélt hegyeken, völgyeken keresztül, egyszer aztán odaért egy szörnyűséges erdőhöz. Ez az erdő olyan félelmetes volt, hogy alig akart bemenni, aztán gondolta magában, meg kell menteni a királyt, irány előre. Épphogy csak belépett, máris egy gödörben találta magát. Csapdába esett, azon nyomban ott termett tíz rabló is. A rablók vakok voltak, azt hitték az öregre, hogy állat. De hiába voltak tízen a rablók, az öreg tízszer okosabb volt náluk! Elővette a mágnest, a feje fölé tartotta, a rablók meg mind behullottak a gödörbe, mert ugye a mágnes vonzza a vasat, nekik meg rengeteg kardjuk volt. Elvette a kötelüket, a rablók hátán kímászott a gödörből, és a világot a nyakába véve rohant ki az erdőből. Addig futott, míg meg nem látott egy hatalmas kastélyt. Már éppen a kapu előtt lett

volna, amikor a lába alatt megnyílt a föld, s egy csapóajtón keresztül egy labirintusban találta magát. Amikor megnyugodott, fölállt, de nem tudta, merre menjen. Hirtelen ott termett a boszorkány.

– Na, te öreg! Ha megtalálsz a labirintusomban a vaskastélyt, teljesítem három kívánságodat!

És ezzel el is tűnt. Az öreg elszomorodott. Leült a földre, elővette a kenyeret, amit az embertől kapott, megette. Aztán gondolkozni kezdett, miye is van. Mindent sorban kipakolt maga elé a földre. Egy kötél, egy lyukas cipő, a bűdös ruhái és a mágnes.

– Ha a ruhát hozzákötném a mágneshez, akkor az a kastély felé menne, mert az vasból van....

Így is tett. Húzta a ruhát a mágnes egy órát, két órát, mígnem a kastély előtt állt meg. A boszorkány már ott fortyogott dühében, az öreg messziről hallotta.

– Eddig még senki nem talált ki a labirintusomból! – ordította a banya.

Az öreg bement a kastélyba, és így szólt a boszorkányhoz:

– Én kijutottam, remélem, te sem felejtetted el az ígéreted! Először is azt kívánom, hogy szabaddítsd meg a királyt az átoktól! Másodszor azt kívánom, hogy fiatalodjak meg, harmadszor pedig azt kérem, hogy soha többé ne varázzolj rosszat, csak jót! – Erre felcsattant a boszorkány:

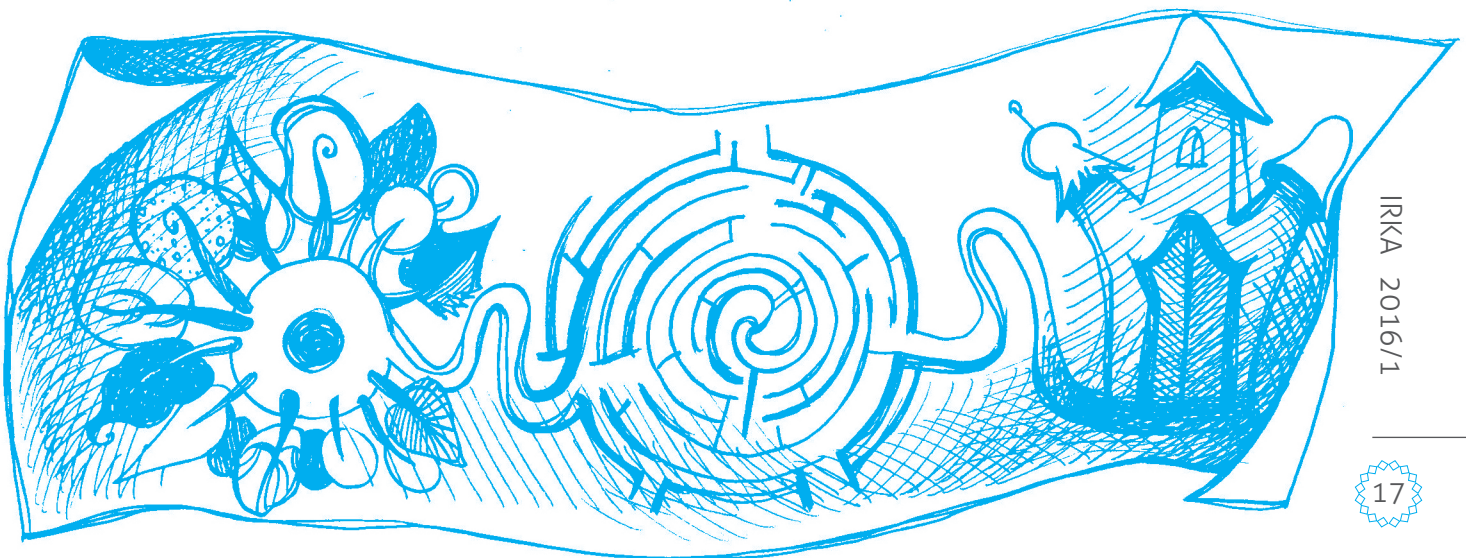
– Micsoda? Hogy ne varázzoljak többé rosszat? Hát hogy leszek én így a gonosz boszorka, akitől mindenki retteg?

– A neved legyen mostantól Jóboszorka!

Az öreg, aki már nem is volt olyan öreg, elindult hazafelé, útközben bement még az emberhez, akinek elmesélte, mi hogyan történt. Ketten indultak tovább a vízeséshez, ahol a király már várta őket. A szegény öreg meg is lett jutalmazva, a király betartotta a szavát, neki adta a fele királyságát. Boldogan élt, amíg vissza nem öregedett és meg nem halt. Aki nem hiszi, járjon utána.

sürvedni – sötétedni

László István,
Beregszászi 7. Számú Általános Iskola, 6. osztály

Lackfi János versei

Fiúk dala

Az összes lány dilis,
Azt, hogy miről susog,
Hiába is vered,
Nem mondja meg: titok.

Mind kastélyban lakik,
Van húsz aranylova,
De azért nem lovon
Hozzák a suliba.

Kertjükben egy fa van,
Igazgyöngyöt terem,
Szekrényükben csoki,
Cukor töméntelen.

A falból zene szól
Náluk, ezt szeretik,
Táncol, pörög-forog
Éjt-nappal mindegyik.

A ruhájuk selyem,
Gyémántjuk igazi,
Már ha ezt a mesét
Beveszi valaki.

Mind nyelvet nyújtogat,
S ha felrúgod ezért,
Bőg és árulkodik:
Még te kapsz büntetést.

Körmükre szíveket
Tollukkal festenek,
Kibírhatatlanok,
S belénk szerelmesek.

Lányok dala

Azt mondják a fiúk,
nyávogunk, selypegünk,
játszani nem lehet
semmi jót se velünk.

De ők tiszta hülyék,
földön fetrengenek,
egymás fejét verik,
s azt mondják, ez remek.

És egymást lökdösik,
rúgják, labda sehol,
azt mondják, ez foci,
ruhájuk csupa por.

Autókártyázva meg
összevesznek azon,
hogy hány köbcenti a
hengerűrtartalom.

A lányvécébe is
bejönnek a fiúk,
vízzel locsolnak ők,
mi meg sikoltozunk.

Kiteszik lábukat,
benne hasra esünk,
azt mondják, van hajunk,
azt mondják, nincs eszünk.

A fenekünk alá
ők tesznek rajzszöveget,
békén nem hagynak, és
belénk szerelmesek.

BIBLIAI ÁBÉCÉ

Remény. A *Bibliában* a remény mindig összekapcsolódik az Istenbe vetett hitel, mert anélkül nincs igazi alapja. Jézus maga nem sokat beszélt a reményről a tanításaiban. De éppen ő és az ő feltámadása adja meg nekünk a legnagyobb reménységet a halálon túli életre. Pál apostol úgy beszél a hitről, a reményről és a szeretetről, mint a keresztény ember három maradandó kincséről.

Rendelet (=dekrétum). Augustus császár rendeletére tartották meg azt a népszámlálást, amely miatt Józsefnek és Máriának Betlehembe kellett menniük, amikor Jézus születését várták.

Rékáb, rékábiak. Rékáb leszármazottai, a rékábiak hűségesen megtartották ősüknek, Jónádábnak, Rékáb fiának azt a parancsát, hogy ne igyanak bort, ne legyen birtokuk, házat se építsenek, hanem sátorban lakjanak, mint egykor a pusztában vándorló zsidók, amikor – hitük szerint – Izrael még hűséges volt az Úrhoz. Csak Nebukadneccar seregei elől költöztek be Jeruzsálembe. Az Úr egyszer azt mondta Jeremiásnak, hogy próbálja meg borral kínálni őket. Ők azonban, ősük parancsára hivatkozva, nem voltak hajlandók bort inni. Erre az Úr példaként állította a rékábiakat Júda és Jeruzsálem többi lakosa elé, mert ezek engedelmesek maradtak Jónádáb parancsának, azok viszont nem hallgattak a prófétákra, akiket az Úr küldött hozzájuk, hogy megtérésre szólítsák fel őket. S Jeremiásnak meg kellett hirdetni az Úr ítéletét Júda és Jeruzsálem felett az engedetlenségük miatt, a rékábiaknak pedig azt az ígéretet, hogy hűségükért soha nem halnak ki utódaik.

Rézkígyó. A pusztai vándorlás idején a kenyér és a víz hiánya miatt lázadni kezdtek a zsidók Isten és Mózes ellen. Ezért az Úr mérges kígyókat küldött rájuk, és akit megmart valamelyik, az meghalt. Mózes közbenjáró imádságára meghagyta neki az Úr, hogy csináljon egy rézkígyót és tűzze egy póznára. Akit megmart egy kígyó, ha feltekintett a rézkígyóra, életben maradt. Jézus az ő keresztre feszítésének előképét látta ebben, és így magyarázta Nikodémusnak: „Ahogyan Mózes felemelte a kígyót a pusztában, úgy kell az Emberfiának is felemeltetnie, hogy aki hisz, annak örök élete legyen őbenne.”

Roboám. Salamon király fia és utódja. Uralkodása idején szakadt ketté az ország, mivel amikor Jeroboám a népre nehezedő terhek könnyítését kérte, Roboám nem a vének tanácsára hallgatott, akik a könnyítést ajánlották, hanem az ifjakéra, akik ezt mondták neki: „Mondd nekik: Ha apám nehéz igával terhelt benneteket, én még nehezebbé teszem igátokat.” Az eredmény az lett, hogy az ország tíz északi törzse, tehát az ország jóval nagyobb része Jeroboámhoz pártolt, őt választotta királyává s megtagadta a közösséget Dávid házával: „Mi közünk Dávidhoz? Nincs közösségünk Isai fiával! Térj sátradbba, Izrael! Törödj, Dávid, a magad házával!” Roboámnak és rajta keresztül Dávid utódainak csak Júda és Benjámin törzse maradt. Tizenkét évig uralkodott Roboám Jeruzsálemben, s az Írás összefoglaló ítélete ez maradt róla: „Gonoszságot cselekedett, mert nem kereste állhatatosan az Urat.” Izraelben sűrűn váltogatták egymást az uralkodó családok, egyre jobban eluralkodott a bűn és az istentelenség, száz évvel hamarabb kerültek asszír fogságba és sohasem tértek vissza onnan, ezzel szemben Júdában mindvégig Dávid leszármazottai maradtak a trónon, Dávidért meghosszabbodott a kegyelmi idő, a maradékaik 70 év múlva visszatérhettek a babiloni fogságból.

Rodosz. Nagy sziget a Földközi-tengeren, Kis-Ázsia déli partja mentén, a Görögországból Palesztinába vezető hajóúton. Harmadik missziói útjáról hazatérőben Pál apostol is kiszállt Rodoszon.

Ródé. A tanítványok igen szomorúan voltak együtt János Márk anyjának jeruzsálemi házában, mert Heródes király kivégeztette Jakabot, János testvérét és börtönbe vetette Pétert. Éjszaka egyszer csak azt hallják, hogy valaki zörgeti az ajtót. Egy Ródé nevű szolgálólány ment ajtót nyitni, de amikor ráismert Péter hangjára, örömeiben nem nyitotta ki a kaput, hanem berohant megmondani, hogy ki van itt. Nem hitték el neki, azt gondolták, hogy elment az esze. Amikor azonban Ródé egyre csak bizonygatta, hogy Péter áll a kapu előtt, úgy vélték, hogy az apostol angyalát láthatta. A további zörgetésre végül is ajtót nyitottak és elámulva látták meg Pétert. Ő pedig elmondta nekik, milyen csodálatosan szabadította ki őt az Úr a börtönből.

Róma. Róma volt Jézus korában a világ fővárosa. Innen indult el és terjedt ki az akkor ismert szinte valamennyi országra a hatalmas római birodalom. Abban az időben Rómának már több mint egy millió lakosa és igen sok pazar épülete, szobra volt. Az egész világról jöttek utasok a fővárosba. Péter és Pál apostol is. Hogy hogyan alakult meg az első keresztény gyülekezet Rómában, arról csak sejtéseink vannak. Már az első pünkösdkor voltak jelen „jövevények Rómából”. Klaudiusz rendeletére a Rómából ideiglenesen elűzött zsidók közül néhányan megtértek, majd visszakérültek Rómába. Róma és a tartományok szoros kapcsolata következtében terjedhetett el a kereszténység a birodalom fővárosában.

ISTEN NEVE IGAZI BÁTORSÁGOT AD

Egy Izsai nevű férfiúnak nyolc gyermeke volt. Ezek közül legkisebb volt Dávid. Pásztor volt, és nyáját kies mezőkön legeltette. Ha vadállat támadta meg a nyáját, hősiesen szembeszállt vele. Sokszor gondolt Isten jóságára és úgy látta, hogy Isten éppen úgy gondolja az embereket, mint ő a báránykát.

Ebben az időben Saul volt a zsidók királya, és a szomszédos országbeliek, a filiszteusok megtámadták népét. A filiszteusok között volt egy gőgös, kevély nagy vitéz, Góliát. Párbajra hívta ki az ellenes sereg vitézeit. De nem vállalkozott senki.

A kis pásztorfiú, Dávid éppen ennivalót vitt bátyjainak a táborba. Meghallotta a gőgös filiszteus gúnyolódásait és vállalkozott, hogy megküzd vele. Bátyjai le akarták beszélni, de ő így válaszolt: „Isten megszabadított engem az oroslánok és medvék karmaiból. Megszabadít a filiszteusok kezéből is.”

Vette pásztorbotját, parittyáját és indult az óriás ellen. Mikor Góliát meglátta, nevetni kezdett:

– Hát eb vagyok én? – kérdezte. – Bottal jössz rám?

Dávid felelt:

– Te jössz rám dárdával és más fegyverekkel. Én Isten nevével.

Vette parittyáját és egy lapos kővel homlokra találta Góliátot. Mikor az óriás földre zuhant, Dávid saját kardjával vágta le a fejét.

Dávid ezután hálát adva az Istennek, visszatért a mezőre pásztornak.

Minden ellenséggel szemben Isten a legerősebb segítség. Küzdelmünkben ne csak testi erőnkben bizzunk, hanem Istenben is.

(Benczédi Pál *Bibliai történetek gyerekeknek* c. könyve alapján)

Aranyosi Ervin

Imádkozva kérek...

Imádkoztam – kérve – drága Istenemhez, abban a hitemben, hátha így majd kedvez, s megad nekem mindent, mindent mire vágyom, mindazt, ami kéne, miben van hiányom.

Egyszer csak megálltam, – kezem a kilincsen...

– Mi az, mi hiányzik, amim nekem nincsen?

Miért is könyörgök, mit akarok kérni,

mi a csuda vonz, mit el akarok érni?

Hisz mindenem megvan, hogy boldogan éljek,

miért hajt hát vágyam, hogy csak egyre kérjek?

Hiszen van családom, s van néhány barátom,

hallok minden hangot, a szépséget látom.

Működik a világ, mozog körülöttem,

van út, melyen járzak, amelyiken jöttem.

Szeretek szívemből, s engem is szeretnek,

s neki köszönhetem, a jó Istenemnek,

mert ha meggondolom, egész szépen élek,

akkor mért koldulok, követelek, kérek?

Másképp imádkozom, kifejezem hálám, élek a csodában, ahelyett, hogy várnám!

Pösze Alexandra, 1. osztály, Tiszacsoma

Szűcs Fruzsina, 2. osztály

Nagy Henrietta, 2. osztály, Beregszász

Marton Ágnes Xénia, 2. osztály, Csongor

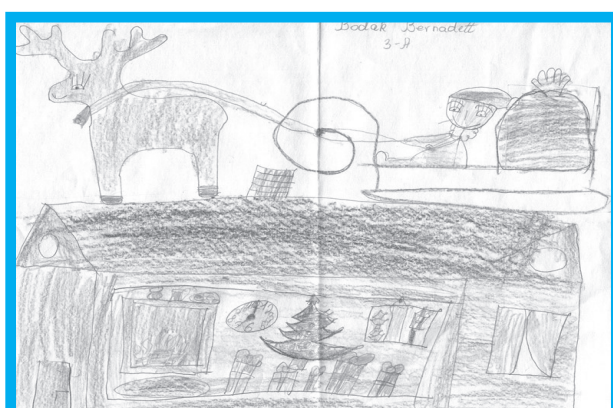
Keresztény Virág, 2. osztály, Szernye

Veres Emília, 6. osztály, Badaló

Ferenczy Eszter, 3. osztály, Badaló

Bodák Bernadett, 3. osztály

Szemezgetés az *Irkának* sok évvel ezelőtt beküldött versekből

Tavaszi dal

Jön a tavasz, fut a tél,
a napsütéstől nagyon fél.
A nap kergeti a telet,
lehel rá jó meleget.
Dalolnak a madarak,
bújócskázunk a fa alatt.
Előbújnak a virágok,
kökörcsinek, tulipánok.
A fa zöld ruhát ölt magára,
itt a tavasz valahára.

Nagy Izabella, 2. oszt., Fertősalmás, 2001.

Az én falum

Van egy falu –
ez Nagygut.
Párja is van –
ez Kisgut.
Benne sok gyerek,
kik nem tesznek egyebet:
ugrándoznak, játszadoznak,
egy percre sem állnak meg!

Peres Alexandra, 5. oszt., Gut, 2003.

Méhecske

Méhek, méhek, jó mézet gyűjtenek,
keresik a nektárt, kutatják a méhek.
Virágról virágra szálldogálnak,
de elhervad a virág, hiába keresnek ők.

Kósa Tímea, 5. oszt., Beregszász, 2003.

A West zenekar

A West zenekar, hű, de jó!
Hangjuk csodás, kellemes,
hallgatják az emberek,
tánra is kerekednek.

Józsi bácsi gitározik,
sok ember csodálkozik.
Emilke mást sem csinál,
csak szintetizátoron játszikál.

Sanyi énekel, hangját változtatja,
s tovább dalol.
Géza bácsi sem lustálkodik,
Szaxofonján próbálkozik.

Mészáros Tímea, 8. oszt., Aknaszlatina, 2002.

Húsvéti vers

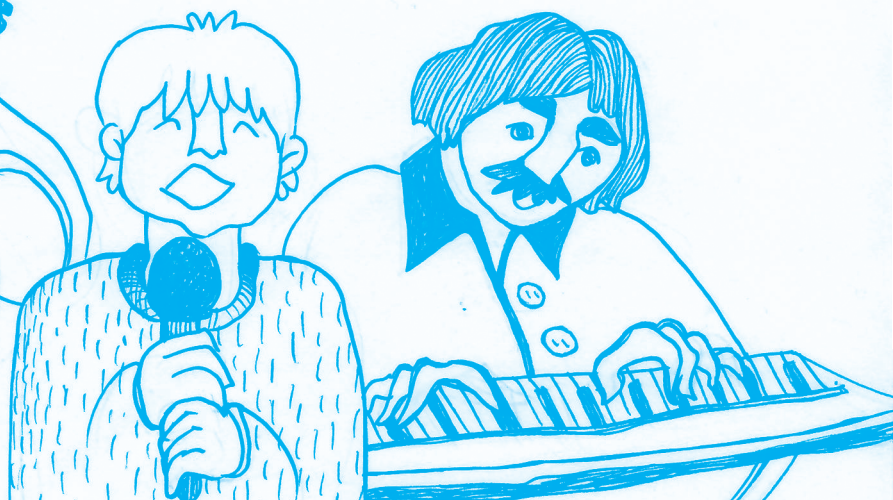
Húsvét másodnapján
locsolkodni jöttem.
A viruló rózsaszálhoz,
íme, beköszöntem.

Köszöntöm a ház asszonyát
és a szép leányát.
Oly kedves, hogy e világon
nem találni párját.

Mondok e gyönyörűségnek
rengeteg sok bókot.
Cserébe nem kérek én mást,
csak egy édes csókot.

De ha néhány hímes tojást
raknak tarsolyomba,
áldást kérek az Istentől
a ház lakóira.

Parászka Emil, 8. oszt., Mezőkaszony, 2004.

Fesd
ki!

IRKA 2016/1

Jankovics Mária (1962. május 24.–2007. október 3.), az *Irka* korábbi grafikusának rajza

A KÉZFOGÁS

A kézfogás a barlanglakó ősember korából maradt ránk. Ha őseink találkoztak, magasra tartott kézzel, nyitott tenyérrel köszöntötték egymást. Így jelezték, hogy nincs náluk fegyver. Ennek az ősi üdvözlésnek a modern formája a tenyerek összefonódása és rázása, amelyet találkozáskor, búcsúzaskor, bemutatkozáskor alkalmazunk. Sok mindent elárul valakiről az, hogyan fog kezet.

CSOKOLÁDÉS KEKSZTORTA SÜTÉS NÉLKÜL

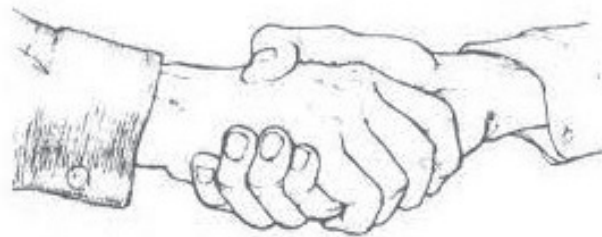
Hozzávalók: 40 dkg háztartási keksz, 20 dkg vaj (vagy margarin), 40 dkg jó minőségű csokoládé, 2 dl habtejszín, rumaroma.

Elkészítés: A kekszet darabokra törjük (zacskóba téve, húsklopfolóval a legegyszerűbb). A csokoládét feldaraboljuk és a vajjal együtt egy edénybe tesszük, majd vízgőz felett felolvasztjuk. Amikor már folyékony, hozzákeverjük a tejszínt is. A kekszet belekeverjük a csokis-tejszínes szószba, és adunk hozzá egy kevés rumaromát.

Egy kapcsos tortaformát kikenünk vajjal, és belekanalazzuk a masszát. Hagyjuk kihűlni, majd amikor megszilárdult, lekapcsoljuk az oldalát és kínálhatjuk.

Tegyük fel, hogy éppen most ismerkedtél meg valakivel, kézfogással pecsételve meg a bemutatkozást! Ha az új ismerősöd kezét tenyérrel lefelé fordítva nyújtja feléd, uralkodó típusal van dolgod. Esetleg rajtad is uralkodni akar. Ha felfelé fordított tenyérrel akar kezet fogni, behódolását nyilvánítja ki – akarva, akaratlan. Amikor két uralkodó típusú egyén akar kezet rázni, jelképes vetélkedés zajlik le közöttük, aminek a végeredménye a „férfias kézfogás”. Általában az apukák ilyenre tanítják meg fiaikat még kisgyermekkorban.

HUMORZSÁK

Pistikék szép nagy családi házba költöznek. Meglátogatja őket egy rokon, és megkérdezi Pistikétől, hogy milyen itt lakni.

– Nagyon jó. Van saját szobám, a nővéremnek is van, az öcsémnek is. De szegény anyunak még mindig egy szobában kell aludnia apuval!

***

Ráálltam a mérlegre, és rájöttem: akinek aranyból van a szíve, drótkötélből az idegei és acélból a jelleme, az nem lehet könnyű.

***

– Pistike, látom, nagyon tetszik neked ez a szánkó, de miért nem adod oda a kistestvérednek is? – kérdi a mama.

– Már hogyan adnám oda. Felfelé mindig ő viszi.

***

Fiú a lánynak:

– Mondd, te miért akarsz velem csak napos időben találkozni?

– Mert csak így lehet felhőtlen a kapcsolatunk!

***

– Jean, vidítsa fel a macskát!

– Igenis, uram!

Jean kiviszi a macskát, megfogja a farkát, és elkezd pörgetni a feje fölött.

A nagy nyávogásra kijön a gazda.

– Nem azt kértem, hogy pörgesse a feje fölött a macskát, hanem azt, hogy vidítsa fel!

– Tudom, uram, de hogy fog örülni, ha elengedem!

KUTYA SZERETNE LENNI

Magyar népmese

Egyszer volt egy gazdaember, s annak egy nagy kamasz fia. Kimegy ez a gazdaember a mezőre, ment vele a fia is, mentek a cselédjei, a napszamosok, gyűjtötték erősen a szénát, hogy csak úgy csurgott le róluk a verejték. Mindenki dolgozott, csak a gazda kutyája nem. Az ott heverészett a bokor tövében, a jó árnyékban. Látja ezt a gazda fia, megirigyli a kutya dolgát, s fősóhajt keservesen:

– Hej, édesapám, de szeretnék kutya lenni!

– Szeretnél-e, fiam? – mondja az ember. – No, ha szeretnél, feküdj a kutya mellé. Ne dolgozz, én nem bánom.

Hiszen a legény kétszer sem mondatta magának, lefeküdt a bokor alá, nagyot aludott, míg a többi emberek dolgoztak, s esze ágában sem volt, hogy megfogja a villa nyelét.

No, hanem elkövetkezett az ebéd ideje. A gazda a cselédjeivel meg a napszamosaival a tál elé ült, s kanalzták a kaszáslevest, de a legényt közel sem eresztették a tálhoz, csak csontot meg kenyérhéjat dobtak neki, éppen, mint a kutyának.

Hiszen a legény nem bánta erősen, mert még nem volt éhes. Ebéd után megint leheveredett a bokor alá, s ott hevert uzsonnáig.

Előjönnek a cselédek s a napszamosok az uzsonnához, de bezzeg fölkelt a legény is a bokor alól. Odament, hogy neki is adjanak valamit.

– Várj csak a sorodra, fiam – mondotta a gazda –, majd te is megkapod becsületesen a magadét, amikor a kutya – s megint csak kenyérhéjat dobtak neki. De már estefelé zöldet-vöröset látott a szeme, s azt mondta az apjának:

– Édesapám, elég volt a kutyaságból, nem leszek én többet kutya, mert mégiscsak igaz az, hogy a kutyának kutyául van dolga.

– Látod, fiam, látod – mondotta a gazda –, az ember legyen ember, a kutya legyen kutya, éljen mindenki abban a sorban, ahová a Jóisten rendelte.

Bezzeg azután a legény megfogta a villa nyelét, nem kívánta meg többet a kutya sorsát.

TALÁLÓSOK

Csengő cseng a nyakában,
kint legel a határban.
Türelme nagy, orra pisze,
puha gyapjú göndör szőre.

(bárany)

Orra is van, csinos, formás,
nem kell néki virsli, tormás.
Ázott földben nyomát látni,
no kis legény, ezt találd ki!

(csizma)

Az vagyok, ami vagyok,
de mégsem vagyok, ami vagyok.
Mert ha az lennék, ami vagyok,
nem lennék az, ami vagyok.

(szézs)

Szobában van, jaj, de jó!
Ő mindenre kapható:
lehet rajta inni, enni,
leckeírás neki semmi.
De máskor is hasznos ám:
rajta abrosz, váza áll.
Vajon mi az, tudod már?

(asztal)

Az élőket hívogatom,
a holtakat elsiratom,
a villámot elhárítom.

(harang)

Mindig mérek, tervezek,
házat, hidat emelek.
Épül alap, emelet.
Tudod már, ki lehetek?

(mérnök)

Kézen fogva együtt vagyunk,
a levesben táncot járunk.
Ha egyikünk hiányzik,
a jó íz úgy hibázik.

(sárgarépa, petrezselyem)

Tolla van, de nem madár,
négy lába van, mégsem jár.

(agy)

Nem él, bár élőbből varrták,
akit cipel, annál inkább.

(cipő)

Kint ülök a szabadban,
selyemfodros szoknyában.
Se ingem, se nadrágom,
hideg tél van, mégse fázom.

(összi saláta)

Ide hajlunk, oda hajlunk,
mindenkitől elbúcsúzunk,
ha maradunk is, meghalunk,
leesünk és elpusztulunk –
mondogatjuk könnyben ázva.

(falvelelek összel)

Ha kinyitod a száját,
kinyitja a száját.
Ha becsukod a száját,
becsukja a száját.

(ollio)

Kéttagú szó az én nevem,
de többféle az értelmem:
első tagom tüzes ital,
ifjút, öreget törbe csal.
Még egy betűt hozzáadva
fűszer, mely sok étel ízét adja.
Másik tagom hasznos ásvány,
mely nélkül ember nem él a föld hátán.
Végül két tagom,
ha együtt olvasod,
jó étel nevét kapod.

(borsó)

Szőrmebunda – zöld selyem,
kint terem a réteken.
Prémjét szellő fésülgeti,
ráhever, aki teheti.
Földanyánkat öltözteti,
tehén, kecske lelegeli.

(fü)

Selyempelyhes bóbitámat
hordozzák a szelek,
szétfújja egy szusszanással
minden ügyes gyermek.

(gyermekláncfü)

Devecsery László

Húsvéthétfő hajnalán

Húsvéthétfő
vízöntő:
vidám ez, nem
kesergő.

Jönnek fiúk
csapatban,
vidám verssel
hajnalban:

Kiskertemben
jártam én,
szép virágot
láttam én:

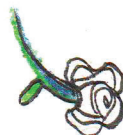
meglocsolom,
megöntözöm,
kedves szóval
felköszöntöm.

Húsvéthétfő
hajnalán
örüljön sok
kicsi lány!

Balogh József

Locsolásra

Virágharmat várt reám,
húsvéthétfő hajnalán.
Kakasszókor elindultam,
tarka rétre eljutottam,
illatait mind elkértem,
és a rétnek megígértem:
locsolkodni elmegyek,
öntözni a hölgyeket.
Tessék, hát most itt vagyok!
Piros tojást kaphatok,
ha már hoztam
jó illatú harmatot?

Húsvét

Kufár Róza

Locsolóvers

Hajnali harmatban,
Selyemfüves réten,
Ezer virág friss illatát
Kalapomba mértem.
Rozmaringos hintón
Repültem idáig,
Kék nefelejcs, tulipános,
Takaros házig.
Van ennek a háznak
Olyan virágszála,
Kinek harmat rózsavíztől
Kivirul orcája.

K. László Szilvia

A legkisebb nyúlgyerek

Húsvét előtt izgatottan készülődnek nyusziék, egész kosár tojás várja, hogy színesre befessék. Anyanyuszi, apanyuszi és a nyuszigyerekek festegetnek, készülnek itt zöld tojások, veresek. A legkisebb nyuszigyerek ügyetlen még, nem vitás, eltöri a tojásokat, zöld lesz tőle a lakás.

Mégsem szidják a többiek, így kezdte ezt mindenki, bizony nehéz mesterség ez, meg kell szépen tanulni. Hogy a tojás céklalében főzve mindjárt piros lesz, hagyma héja szép sárgára, spenótlevél zöldre fest. Tanítgatják tojást fogni, hogy a héja ne törjön, munka után kezet mosni, rendet rakni a földön. Így lesz ügyes egy-kettőre a legkisebb nyúlgyerek, Büszke, hogy már ő is segít, csakúgy, mint a többiek.

Benedek Elek

Katóka nyuszikája

Húsvéti párbeszéd

– Tapsifüles nyuszimama, kérem,
Tőlem kapott zöldséget a télen,
Ugye bizony, mostan viszonozza?
Kis kosaram szép tojással,
Tulipiros figurással,
Telistele hozza?

– Eltalálta, kis Katókám, szentem,
Jó szívéért jutalmat nyer menten,
Hímes tojás ölébe guruljon,
Locsolóvíz, harmateső,
Illatosan permetező,
Szép fejére hulljon.

ISMERKEDÉS NÉVHÚZÁSSAL

A játékhoz névcédulák, kalap, papír és íróeszköz szükséges.

Valamennyi játékos nevét fölírjuk egy-egy névcédulára, ezeket összehajtogatjuk és berakjuk egy kalapba. A csoportvezető körbeviszi a kalapot; mindenki húz egy cédulát. (Aki a saját nevét húzta, természetesen visszaadja, és újat húz.) A résztvevők kb. 8-10 mondattal jellemzik azt a csoporttársukat, akinek a nevét kihúzták. A jellemzést felírják egy papírra, és nem mutatják meg senkinek. Természetesen azt sem szabad menet közben elárulni, hogy ki kinek a nevét húzta ki. Ha a csoporttagok egyáltalán nem ismerik egymást, akkor az első benyomások, egymás megnyilvánulásai és külső jegyei alapján írjanak róla valamit.

Amikor mindenki elkészült a leírással, egyenként felolvassák a jellemzést. Aki magára ismer, jelentkezik (természetesen ugyanazt a leírást többen is magukénak vélhetik). A többi csoporttag is találgathat, hogy kiről is szól a szöveg (itt is lehetnek eltérő ötletek). Sorban mindenki felolvassa a jellemzését, és minden alkalommal az előzőek szerint járunk el. Ebben a körben még nem fedjük föl, hogy valójában kikről íródnak a leírások.

ZIM ÉS ZUM

Akkor játszható, ha a gyerekek már ismerik egymást, tudják egymás nevét.

A csoport körben ül. Egy játékvezető körbejár, rámutat valamelyik gyerekre, és a szomszédja nevét kérdezi. Ha azt mondja: „zim”, a jobb oldali szomszéd nevét kell mondani, ha azt mondja: „zum”, a bal oldaliét. Ha azt mondja: „zim-zum”, mindenki helyet változtat. Aki rossz nevet mond, annak kell beállnia a körbe tovább kérdezni. A játék lényege, hogy gyors egymásutánban mutasson a gyerekek a játékvezető. Ha valaki téveszt, akkor zálogot is adhat.

HA ÁLLAT LENNÉK, AKKOR...

A résztvevők körben ülnek, és a következő módon mutatkoznak be: „A nevem Mónika. Ha állat lehetnék, rigó szeretnék lenni.” A következő résztvevő először bemutatja Mónikát, a rigót, majd ő következik. A játék addig tart, amíg mindannyian be nem mutatkoztak. A résztvevők röviden indokolhatják a választásukat (pl. oroszlán – mert az állatok királya, farkas – mert vad, cica – mert jól tud hízelegni, stb.).

PÓKHÁLÓ NÉVJÁTÉK

A játékosok körben ülnek. Az első gyerek megfogja egy pamutgombolyag kezdő szálát, megmondja a nevét, és a gombolyagot átdobja az egyik társának. Ő is megmondja a nevét, és továbbdobja a gombolyagot. Ez így megy addig, amíg valamennyi játékos részese a hálónak. A hálót aztán le kell fejteni olyan módon, hogy fordított sorrendben dobja vissza mindenki a gombolyagot annak a társának, akitől eredetileg kapta. A visszadobásnál mindig meg kell nevezni a fogadót. (Fontos, hogy a gombolyagot mindig a kialakuló „pókháló” fölött dobják.)

NÉVKÍGYÓ

Egy résztvevő megmondja a nevét. A következő mondja az előző társa nevét, és hozzáfűzi a sajátját. A harmadik ismétli az előző két csoporttag nevét, azután megmondja a sajátját, és így tovább, amíg mindenkire sor kerül. A legutoljára sorra kerülő résztvevőnek az egész névsort el kell mondania, mielőtt megmondaná a saját nevét.

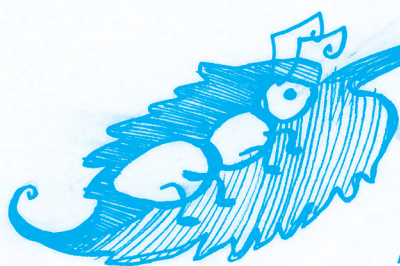
FELFEDEZÉS

A résztvevők 3-4 fős kiscsoportokat formálnak. Minden csoport bejárja a települést és összeállít egy olyan feladatsort, amelynek alapján egy másik csoportnak öt helyszínre kell elmennie. Minden ilyen helyszínről hozniuk kell egy arra vonatkozó szóbeli információt és egy jellegzetes tárgyat. A helyszínek meghatározását rejtélyes formában adják meg egymásnak. (Pl.: Ahol a poharak nagy becsben vannak, s ha kilépsz az ajtaján, leolvashatod a pontos időt a templom tornyáról stb.) A feladatban jelzett helyszíneket meghatározott idő alatt kell felkeresni. A bejárt útvonalokról a csoportok térképvázlatot készítenek.

A csoportok bemutatják egymásnak a beszerzett tárgyaikat, az információkat és rövid leírást fűznek hozzá. A többieknek ki kell találniuk, hogy hol, merre jártak. Végül a csoportok térképeiből, az elhozott tárgyakból közösen egy nagy térképet készítenek a bejárt útvonalról. A „helytörténeti forrásokból” szerzett információkat is odahelyezik.

ÁLMODNI HÍVUNK

Az *Álmodni hívunk* mostani részében egy különleges íróra emlékezünk. Mikkamakka, Szegény Dzsoni és Árnika, Dömdödöm, Bruckner Szigfrid – hallottál már róluk valaha? Ők mindannyian Lázár Ervin gyermekíró műveinek szereplői. Fura, néha érthetetlenül viselkedő, sokszor bolondos, szeretnivaló lények, akik mind ugyanannak az embernek a fejében és szívében születtek meg. Lázár Ervin 1936. május 5-én született. Születésének 80. évfordulója alkalmából *A Hétfejű Tündér* című kötetéből hoztunk számotokra egy történetet. S arra biztatjuk mindannyiótokat, hogy bátran merüljetez bele Lázár Ervin és barátai csodás világába. Megéri!

Lázár Ervin

AZ IGAZSÁGTEVŐ NYÚL

A Majom éppen a diófán ült, és diót evett. Vidáman köpködte a dióhéjat, dudorászott is, jókedve volt, mert sütött a nap, egyetlen erősebb állat sem járt arra – s végül: evett, hát azt hitte, övé a világ. Aztán meglátott egy hangyát.

– Hm – mondta rátartian –, miféle légyiszok izeg-mozog ott?

– Nem pizok vagyok – mondta sértődötten a Hangya. – Hangya vagyok.

– Az mindegy – mondta a Majom –, tűnj el innen!

– Miért, zavarlak? – csodálkozott a Hangya. – Éntőlem aztán nyugodtan ehetsz itt ítéletnapig is.

– Ne feleselj – legyintett nagyképpően a Majom –, mert úgy kupán váglak, hogy...! Milyen napot mondtál az előbb?

– Ítéletnapot.

– No, addig fogsz jajgatni!

– De nekem itt dolgom van – mondta a Hangya.

– Nem hagyhatom abba a te szeszélyed miatt a munkám.

A Majom elképedt, fölhúzta a szemöldökét, és mind a két kezét csípőre tette (közben a farkával is kapaszkodott, hogy le ne essen).

– Ezt a szemtelenséget! – kiáltotta. – Ide figyelj, te pötyypizok, pizokpötty, vagy hogy is nevezzelek!

– Legjobb lesz, ha tisztességes nevemen nevezel – mondta mérgesen a Hangya. – Ugyanolyan jogom van itt járkálni, mint neked.

A Majom erre már felelni sem tudott, elképedésében egy fél diót leejtett a földre.

– Jogod? Még hogy jogod?

– Éppen olyan állat vagyok, mint te – mondta a Hangya.

A Majom teli torokból nevetni kezdett.

– Ez megőrült – mondta, és körülnézett, kinek mutathatná meg az örült Hangyát. De éppen nem járt arra senki.

– Egyáltalában nem örültem meg – felelte a Hangya –, igenis, éppen olyan állat vagyok, mint te.

– Éppolyan erős? – kérdezte gúnyosan a Majom.

– Éppolyan – mondta a Hangya.

– Éppolyan gyors? – kérdezte a Majom, és a hasát fogta nevéttében.

– Éppolyan! – mondta dühösen a Hangya.

– No, gyere – nevetett a Majom –, akkor versenyezzünk!

– Jó – mondta elszántan a Hangya, és edzés-képpen csinált két fekvőtámaszt.

Lementek a fa alá.

– Először versenyt futunk – mondta a Majom. – Látod azt a fát?

– Látom – mondta a Hangya.

– Az a cél. Háromra indulunk – mondta a Majom, és számolni kezdett.

Háromra elrohant. Futott a Hangya is, ahogy a lába bírta. Alig került ki öt fűszálat, a Majom már kiabált a másik fától.

– Hol vagy?

– Itt – morogta dühösen a Hangya.

– No látod, bikfic!

– Kerülgetnem kellett a fűszálat – védekezett a Hangya.

A Majom ettől nevetőgörcsöt kapott.

– Most súlyt emelünk – mondta aztán. – Itt ez a kő, először fölemelem én, aztán te.

Fogta a követ, földobta a levegőbe, még kiáltott is, hogy „hopplá”, elkapta, és letette a földre.

– Most te jössz!

A Hangya nekidurálta magát, nyomni kezdte a

vállával a követ, a vér mind a fejébe tódult az erőlködéstől. A kő meg sem mozdult, a Majom vigyorgott.

– No, most fáramászóversenyt rendezünk – mondta. – Gyere ide a fa alá, háromra indulunk.

A Hangya tenyérnyit haladt, a Majom már fönt volt a fa csúcsán.

– Most megérdemelnéd, hogy eltaposalak, mert szemtelenkedtél – mondta a Majom, amikor lemászott. – Ha még egyszer azt mered mondani, éppen olyan állat vagy, mint én, magadra vess!

A Hangyának vörös lett a füle a szégyentől. A Majom elfordult, keresni kezdte a fél dióját, amit az imént leejtett.

– Hol lehet a fél dióm? – mondta félhangosan.

– Bocsánat – hallatszott ekkor egy hang –, éppen most ettem meg. Nem tudtam, hogy a tied. – Előlépett a Nyúl, és megemelte a lapulevelet, amit kalap helyett a fején hordott.

A Majom megörült, hogy végre valakinek elmondhatja a történeteket. Még a fél dióval sem törődött. Amikor az elbeszélés végére ért, a Nyúl hitetlenkedve csóválta a fejét.

– Csakugyan legyőzted?

– Talán nem hiszed? – kérdezte sértődötten a Majom.

– Volt versenybíró? – kérdezte válasz helyett a Nyúl.

– Nem volt.

– Akkor nem érvényes – mondta a Nyúl. – Ismételjétek meg a versenyt. Én leszek a versenybíró.

– Nekem aztán mindegy – mondta fölényes mosollyal a Majom.

– Na, akkor lépjél száz lépést – mondta a Nyúl a Majomnak.

A Majom lelépte a száz lépést, a századiknál földbe szúrta egy száraz gallyat.

– Ott lesz a cél – kiabálta a Nyúl, a Majom bólintott.

– Nem akarok versenyezni – mondta ekkor sírósan a Hangya. – Úgyis legyőz. Mégiscsak különb állat nálam.

– Csönd! A versenyzők nem beszélnek feleslegesen – mondta szigorúan a Nyúl, aztán körülnézett. – Hol vagy?

– Itt – mondta a Hangya egy tökmag árnyékában. Közben visszaért a Majom.

– Kezdhetjük – mondta.

– Várj – intett a Nyúl, és odaszólt a Hangyának:

– Lépjél te is száz lépést!

A Hangya lépett százat, éppen az egyik fűszál-tól a másikig tartott.

– Ez minek? – kérdezte gyanakodva a Majom.

– Világos, te is száz lépést futsz meg ő is. Mit nem értesz ezen? Az előbb talán nem így csináltatok?

– De nem ám! – mondta harciasan a Hangya.

– Akkor nem volt igazságos – legyintett a Nyúl.

– Most viszont száz hangyalépés meg száz majomlépés. Ez igazságos lesz.

A Majom mondani akart valamit, de a Nyúl rászólt:

– Csönd! Én vagyok a versenybíró!

Futottak. A Majom még a táv felét sem tette meg, a Hangya már ott volt a másik fűszálnál.

– Sajnos, lemaradtál – mondta a Majomnak a Nyúl.

A Majom dühöngött.

– Majd a súlyemelés dönt! – ordította.

– Előbb mérlegelünk – mondta a Nyúl.

– Mit csinálunk? – bandzsított a Majom.

– Mérlegelünk – mondta a Nyúl, s egyik fülére ültette a Hangyát, a másikra rátett egy kövecskét.

– Ez fölmérték – magyarázta, s később hozzátette: – Rendben. Éppen egyforma súlyúak.

A Hangya játszva fölemelte a hangyasúlyú kövecskét.

– Most te jössz, te is emelj fel egy követ, aminek akkora a súlya, mint neked – mondta a Nyúl.

– Talán engem is a föledre ültetsz? – gúnyolódott a Majom.

– Nem – mondta a Nyúl, azzal jól megnézte a Majmot, aztán szemügyre vett egy nagy követ –, ezt szemmértékkel csinálom. Ugyanolyan pontos, mint a fölmérték.

A Majom erőlködött, még a szeme is kiguvadt, amíg felemelte a követ.

– A Fülebagoly kitűnően gyógyítja a sérvet – szemtelenkedett a Hangya.

– Még egy ilyen megjegyzés, és kizárlak a versenytől! – kiabált a Nyúl.

A Hangya a nála kétszeresére súlyosabb követ is megemelte, a Majom nem tudta. Ordított mérgében:

– Majd a fára mászás!

– Pardon, csak mászás – javította ki a Nyúl, a Majom nem értette. – Ugyanis fára csak te fogsz mászni. Nézzük... – Ezzel nézni kezdte a fát. – Ötször magasabb, mint te – mondta a Majomnak –, ez a fűszál meg ötször magasabb a Hangyánál. Tehát ő erre a fűszálra mászik.

A Majom kitűnően mászott, ugyanakkor ért fel a fa csúcsára, amikor a Hangya a fűszál tetejére.

– Döntetlen – mondta a Nyúl. – Ebben valamit javítottál. De az összetett versenyt a Hangya nyerte.

A Majom akkor már lent állt a földön, elöntötte a pulykaméreg, fölkapott egy husángot, és elordította magát:

– Megálljatok!

– Futás – vezényelt a Nyúl, gyorsan fölkapta a Hangyát, és elvágtatott, ahogy a lába bírta.

Az erdőszélen megálltak, a Nyúl lihegett a fáradtságtól, letette a Hangyát. Egymásra nevettek.

– Győztünk – mondta a Nyúl.

És ez igaz is. Győztek!

TÉVHITEK AZ ÁLLATVILÁGBÓL

A koalák medvék: A koaláknak semmi közük nincsen a medvékhez, hiszen rendszertanilag az erszényesek közé tartoznak.

A lajhárok lusták: Fizikailag nem képesek gyorsabbak lenni, az anyagcseréjük miatt. Emésztésük olyan sokáig tart, hogy szervezetük nem képes több energiát termelni.

A kutyák teljesen színvakok: Ez nem teljesen igaz, ugyanis valójában képesek érzékelni a kék, a sárga és a szürke szín árnyalatait.

A tevék vizet raktároznak a púpjaikban: Valójában az energiát adó zsírt tárolják benne.

A házilegyek csak 24 óráig élnek: Átlagosan 20–30 napig élnek.

Az egerek kedvence a sajt: Bár a középkorban ebben a feltevésben szentül hittek, mára bebizonyosodott, hogy az egerek étrendjében nincs kitüntetett szerepe a sajtnak.

A bikák megvadulnak a vörös színtől: A bikákat a matadorok mozgása és a posztó lengetése ingerli fel. A színek a feltűnősége miatt van jelentősége.

Biorich

KEZDŐ MADÁRTARTÓK 10 PONTJA

1. Vásárlás előtt gondoljuk meg, mennyi madarat és milyen fajokat szeretnénk tartani, illetve hány madárra van időnk, helyünk és lehetőségünk.

2. Ne sajnáljuk az időt a teljesen egészséges és minden szempontból megfelelő madár kiválasztására a tenyésztőnél vagy a kereskedésben.

3. Aki tényleg kezdő, soha nem volt még madara, ne vásároljon nyomban ritka, nehezebben tartható és tenyészthető fajokat, bármilyen szépek is. Kár a „tanulópénzt” ilyen drága és értékes állatokkal megfizetni.

4. Ha madárénekre vágyunk, egy kalitkára csak egyetlen énekest számíthatunk.

5. Madaraink táplálékában igyekezzünk a természetest minél inkább megközelíteni.

6. A jó és változatos táplálás mellett ne feledkezzünk meg a vitaminokról sem!

7. A tisztaság fél egészség – tartja a mondás. Ez a madarainkra és ránk is igaz. Ne legyünk restek szárnyasaink helyét tisztán tartani!

8. Ha nem tudjuk eldönteni, milyen madár lenne számunkra az ideális társ, látogassunk el dísz-

madár-kiállításokra, ahol a tenyésztők jóvoltából az értékesebb fajokkal is megismerkedhetünk.

9. Ha megbetegszik madarunk, azonnal tegyük meleg helyre, ahol könnyebben reagálhat a megfelelő gyógykezelésre.

10. Jegyezzünk fel minden adatot, különösen a tenyésztéssel kapcsolatban. Az így összegyűlt anyag hasznos lehet a későbbiekben.

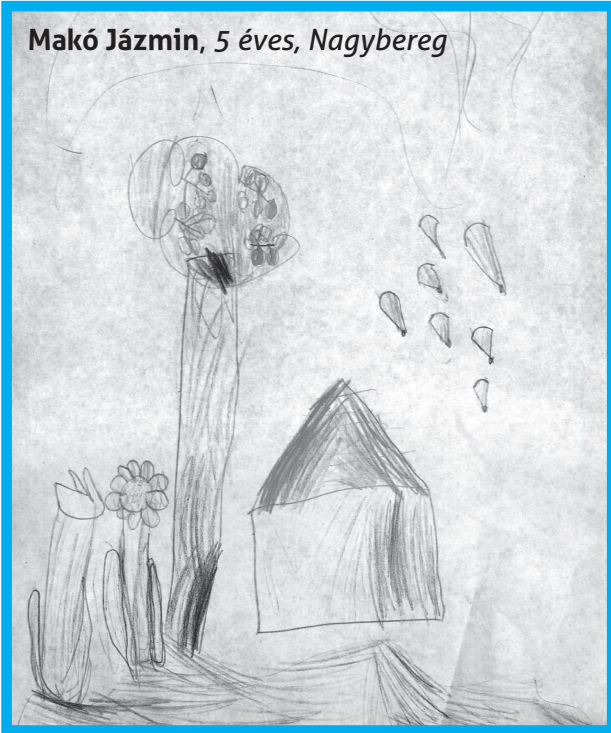
Háziállat Magazin

Kedves Olvasók!

Az utóbbi hónapokban annyi rajzot, saját verset, mesét küldtetek, hogy betöltenék az *Irka* mind a 36 oldalát, ha egyszerre jelentetnénk meg azokat. Kérünk titeket, legyetek türelemmel. Rajzaitokat, írásaitokat megőrizzük, s igyekszünk megjelentetni mindegyiket. De ha sokáig nem látnátok viszont a lapban, bátran írjatok nekünk, s küldjétek el újra!

Makó Jázmin, 5 éves, Nagyberég

VIRÁGVERS

Nicsak, mit látok!
Egy szép kis virágot.
Olyan szép, mint az ég,
Szirma fehér, mint a tél.
Télen elbújik,
Tavasszal előjön,
Hogy illatos legyen
És megnőjön.
Ha nem lenne virág a földön,
Nem lenne semmi különleges
A réten s mezőkön.

HÚSVÉTI VERS

Ébredjétek, lányok, hímes tojást várok.
Mellé még három csókot,
mert szépeket és jókat
mondtam nektek.

Varga Gábor, Jánosi Középiskola, 8.A osztály

A 2015/5. SZÁM REJTVÉNYEINEK MEGFEJTÉSE

Háromszor: léghajó.

Ellentétkereső: álmos, gazdag, bátor, ritka, ott – Gábor.

Arc-számtan: 45.

Számtalan számkereső: megkettőzött, puhatol, lökött, karhatalom, megegyezés, hetvenkedik, hétvége, vegyes.

Háromszor három: Dia, Róza, Laura; Kálmán, Bálint, Pál; fürj, pinty, ökör.

Jutalomban Jakab Eszter (Nevetlenfalú), Badó Máté (Beregszász), Keresztény Virág (Szernye), Szidor Máté (Beregszász) és Pércsi Lajos (Beregszász) részesül. Gratulálunk!

AZ ELVESZETT ÓZIKE

Valahogy elveszett az erdőben egy őzike. Állt a rét közepén és sírt:

– Anya! Édesanyám! Hol vagy?

A mókuska és a borz odaszaladt hozzá, s nyuszi mama is kiugrott a bokorból. Mindenki vigasztalni próbálta szegénykét, de ő annál jobban sírt, és anyját hívta.

A fán egy szarka csörgött:

– Elég már a sírásból, nézd, mennyi anya van körülötted! Válassz egyet közülük! Válaszd azt, amelyik jobban tetszik!

– Az én anyukám nem ilyen – sírt tovább az őzike.

– És milyen ő? – érdeklődött a mókuska. – Bolyhos farka van-e neki?

– Jaj! Azt hiszem, nincs – válaszolt a kis állat.

– Akkor, lehet, csíkos volt? – kérdezi a borz.

– Nem hiszem – mondta szomorúan az őzike.

– Lehet, szőrös volt? – kíváncsiskodott a medve.

– Lehet, hosszú füle volt? – érdeklődött nyuszi mama.

– Nem, nem, nem – válaszolta az őzike. – Az én anyukám más.

– És milyen ő? Hogy ismerjük meg az állatok közt? – kérdezte a szarka.

– Az én anyukámnak karcsú lábai vannak, sima a szőre, okos szeme van.

Az állatok azonnal kitalálták, hogy ez nem lehet más, mint Ózike anyja.

Egyszer csak megrezzent a bokor, s megjelent Ózike anyja. A kis őzike nagyon megörült édesanyjának.

Lengyel Anasztázia,

Jánosi Középiskola, 5.B osztály

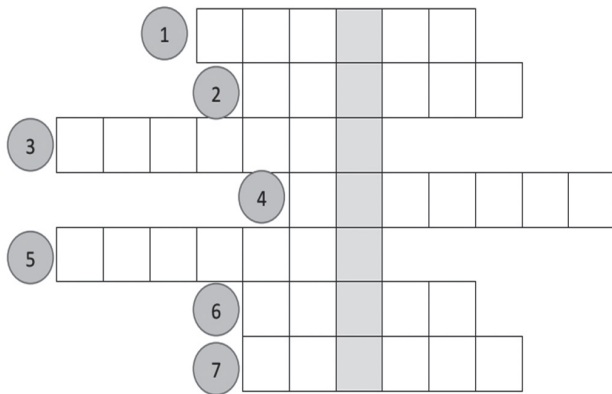
ÖSSZEKÖTŐ

Kösd össze a számmal jelzett pontokat úgy, hogy az 1-estől sorban haladsz a 39. felé.

LÉPÉSRŐL LÉPÉSRE

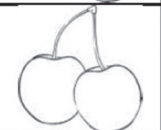

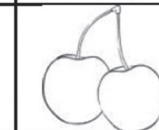
Ha a meghatározásokhoz tartozó szavakat beírod a rejtvényrácsba, a kijelölt oszlopban egy népi hangszer, egy furulyafajta nevét kapod meg. Figyelem: minden kockába csak egy betű kerülhet, a cs, gy, ly, ny, sz, ty betűk részei külön írandók be.

1. A kutya beszéde.
2. A tyúk kicsinye.
3. A földre fekszik.
4. Ropogós reggeli éték.
5. Nem létezik.
6. Ilyen bejgli is van.
7. Vízi jármű.

GYÜMÖLCSSZÁMTAN

A táblázatban mindegyik gyümölcs egy számot takar. Függőlegesen és vízszintesen is láthatod, mennyi a gyümölcsök összege. Melyik számot jelentik az egyes gyümölcsök?

			17
			23
			19
14	27	18	

MELYIK Ő?

A következő ismertetőjegyek mindegyikéhez egy-egy állatfaj tartozik. Melyek ezek?

Csíkos legelésző:

A sivatag vándora:

A leggyorsabb szárazföldi állat:

A legnagyobb ma élő madár:

Egyszarvú óriás:

Fejjel lefelé lógva alvó vérszívó:

Erszéynes ugróbajnok:

Fadoktor:

KUSZASÁG

Ha a következő anagrammák betűit helyes sorrendbe rakod, tanszerek nevét kapod majd.

Térzsakír:

Bömflögd:

Rékétp:

Vökyn:

Balát:

Zökrő:

Lavonzó: